

Slovenski čebelar

št. 11

letnik CXI – november 2009

ISSN 0350-4697

**Kranjska čebela: njena
avtohtonost in ogroženost**

**Pomen enotnih cen medu
pri slovenskih čebelarjih**

ČZS pridobila certifikat SMGO

Slovenski čebelarji na Apimondii 2009

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM.: 031 351 964
e-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO POPUST PRI
NAKUPU NAD 42 EUR!

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE
V LASTNEM ČEBELARSTVU

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične maticne rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarške lopatke

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR
Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

*Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.*

PE ČEBELARNA OB PARKU

Trševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

*Delovni čas od marca do novembra:
Pon., sre., pet. odprto od 9h - 13h, julij, avgust zaprto*

Nudimo vam:

Voščene satnice AŽ, LR

Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3

Drobni pribor, zaščitna
oprema za čebelarjenje

Posode in točila za med...

Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice raznih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: 051 / 348-426
e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

UVODNIK

Spoštovane čebelarke, cenjeni čebelarji!

Tudi v letu 2009 ste čebelarji celotne Slovenije in veterinarji specialisti za zdravstveno varstvo čebel Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI)

pri Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani izvajali program zatiranja varoze, ki je nadaljevanje »Programa zatiranja varoj iz leta 2008«. Program so pripravili veterinarji NVI, pri tem pa so upoštevali pripombe predstavnikov Čebelarke zveze Slovenije (ČZS) in izkušnje pri izvajanju programa v prejšnjem letu. Izvedbo je financiralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, nadzor pa izvaja Veterinarska uprava Republike Slovenije.

Program zatiranja varoze sestavlja sistem ukrepov za zatiranje njenega povzročitelja, pršice – varoje (Varroa destructor). Temelji na sistematičnem spremljanju in ugotavljanju števila varoj v čebelji družini, saj to omogoča pravočasno ukrepanje in s tem vzdrževanje števila varoj na taki ravni, da ne povzroča škode čebelji družini. Cilj programa je poenotiti in časovno uskladiti zatiranje varoj, izboljšati zdravstveno stanje čebel ter zagotoviti varnost čebeljih pridelkov in sledljivost pri uporabi zdravil.

Ker čebelarji zatirajo varoje sami, je za uspešnost akcije zelo pomembno, da ste za to primerno usposobljeni. Javna svetovalna služba v čebelarstvu (JSSČ) in veterinarji NVI so zato letos za čebelarje pripravili usposabljanja, ki se jih je udeležilo približno dvajset odstotkov vseh čebelarjev. V okviru teh predavanj so veterinarji NVI pripravili usposabljanja o zatiranju varoj. Večina udeležencev je ocenila, da je bilo usposabljanje koristno za izvajanje zatiranja varoj pri čebelah. Pričakujemo, da se boste prihodnje leto še bolj množično udeležili tovrstnih usposabljanj, ki jih pripravljajo veterinarji in JSSČ. Veterinarji NVI so v obdobju od 1. junija do 15. avgusta čebelarjem brezplačno izdali zdravila za poletno zatiranje varoj za nekaj več kot 151 tisoč čebeljih družin v 7.837 čebelnjakih. Večina čebelarjev je prejela sredstvo z učinko-

Nadaljevanje na naslednji strani ►►

Fotografija na naslovnici: Čebelnjak čebelarja in župnika Viljema Hribernika iz Dolencev, občina Šalovci, ki meji na Madžarsko. Poslikave panjev prikazujejo 14 postaj križevega pota z dodatno 15. postajo, ki prikazuje Jezusovo vstajenje.

Foto: Viljem Hribernik

UVODNIK

Jelka Zabavnik Plano	345
NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Franc Šivic: Novice iz sveta	347
Milan Meglič: Javnosti predstavljamo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«	349
Janez Gregori: Kranjska čebela: njena avtohtonost in ogroženost	350
Marjan Debelak: Zatiranje varoj in matični izolator	352
Katja Škerjanc Jurčević: Pomembnost enotnih cen medu pri slovenskih čebelarjih	354
NASVETI IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Stane Sajevec: Predelava voščin v satnice	355
ALTERNATIVNI OPRAŠAVALCI	
dr. Janez Grad: Slovenska imena naših čmrljev	355
APITERAPIJA	
Marjetka Kralj Kunčič: Med pridelan v Sloveniji in celjenje ran (II. del)	356
APIMONDIJA	
Marko Borko: Slovenski čebelarji na Apimondii 2009	358
Danilo Bevk: Zanimivosti strokovnih predavanj na Apimondii 2009	362
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Marija Sivec: Čebelarjeva opravila v AZ in nakladnih panjih v novembru	364
VETERINARSKI NASVETI	
Nacionalni veterinarski inštitut: Veterinarski nasveti za november	366
DOGODKI IN OBVESTILA	366
OBVESTILA ČZS	377
MALI OGLASI	387
OSMRTNICE	387

INDEX

EDITORIAL

Jelka Zabavnik Plano	345
NEWS FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Franc Šivic: World News	347
Milan Meglič: Public Presentation of »Slovenian Honey with Protected Geographical Mark«	349
Janez Gregori: Carniolan Bee: Its Autochthonism and Endangerment	350
Marjan Debelak: Combatting Varroa and Queen Bee Isolator	352
Katja Škerjanc Jurčević: The Importance of Unified Honey Prices at Slovenian Beekeepers	354
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Stane Sajevec: Recasting Beeswax Into Comb Foundation	355
ALTERNATIVE POLLINATORS	
Janez Grad (PhD): Slovenian Names of Our Bumblebees	355
APITHERAPY	
Marjetka Kralj Kunčič: Honey Harvested in Slovenia and the Healing of Wounds (Part II)	356
APIMONDIA	
Marko Borko: Slovenian Beekeepers at Apimondia 2009	358
Danilo Bevk: Interesting Expert Lectures at Apimondia 2009	362
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Marija Sivec: Beekeeper's Chores for Alberti-Znideršič and Langstroth Bee Hives in November	364
VETERINARY ADVICE	
NVI: Veterinary Advice for November	366
NEWS AND EVENTS	366
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	377
SMALL ADS	387
OBITUARIES	387

◀◀ Nadaljevanje s prejšnje strani

vino amitraz, nekaj jih je prejelo sredstvo z učinkovino flumetrin, čebelarji, ki se odločajo za sonaravno zatiranje varoj, pa so prejeli timol ali mravljinčno kislino. Začetek poletnega zatiranja varoj so določili veterinarji NVI glede na podatke, ki so jih pridobili ob neposrednem nadziranju čebelnjakov, in glede na informacije, ki ste jim jih posredovali nekateri čebelarji. Na različnih območjih Slovenije se je čas poletnega zatiranja varoj nekoliko razlikoval, saj je potekal od sredine junija do sredine septembra.

Po poletnem zatiranju varoj so veterinarji NVI preverjali uspešnost zatiranja varoj pri čebelarjih na terenu. Pregledali so 282 čebelnjakov in v njih ocenjevali zdravstveno stanje testiranih čebeljih družin, način zatiranja varoj, preskrbo čebeljih družin s hrano in izvajanje apitehničnih ukrepov. Pri 72 odstotkih čebeljih družin so ugotovili, da je zdravstveno stanje čebel dobro, pri petih odstotkih je bilo stanje zadovoljivo, pri 21 odstotkih

pa so ugotovili, da je zdravstveno stanje čebeljih družin slabo, predvsem zaradi varoze in hude gnilobe. Dejavniki, ki vodijo v slabo zdravstveno stanje čebelje družine so različni, zato je potrebno, da čebelarji sami spremljate stanje svojih čebel in se, če opazite poslabšanje stanja, takoj posvetujete z veterinarjem.

Da bo zatiranje varoj učinkovito, je nujno sodelovanje med čebelarji, ki skrbite za čebele in ste odgovorni za pridelavo varnih čebeljih pridelkov, ter veterinarsko službo, ki mora delovati v skladu z načeli stroke. Sodelovanje med čebelarji in veterinarji, ki skrbijo za čebele in varne čebelje pridelke, se je v zadnjih dveh letih zaradi skupnega izvajanja programov zatiranja varoj zelo okrepilo in upam, da bo tako tudi v prihodnje.

dr. Jelka Zabavnik Piano,
predstojnica NVI pri Veterinarski fakulteti
Univerze v Ljubljani

ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE vabi na izlet v Beograd

Čebelarstva zveza Slovenije vabi čebelarke in čebelarje na izlet v Beograd, kjer bo od 13. do 14. februarja 2010 potekal velik mednarodni čebelarški sejem.

Ob sejmu bodo pripravili številna strokovna predavanja, eden izmed predavateljev pa bo letos tudi predstnik ČZS Boštjan Noč, ki bo predstavil slovensko čebelarstvo na poti v Evropsko unijo.

Lani je sejem obiskalo skoraj 10.000 čebelarjev iz Srbije in sosednjih držav. Ker načrtujejo razširitev programa sejma in povečanje števila razstavljalcev, pričakujejo, da si ga bo prihodnje leto ogledalo še večje število obiskovalcev.

Termin: 12.–14. februar 2010

Kraji odhoda iz Slovenije: Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Nova Gorica, Postojna (če bo število prijavljenih iz posameznega kraja odhoda premajhno, bo odhod samo iz Ljubljane).

- DAN:** V večernih urah odhod avtobusa proti Beogradu. Nočna vožnja in prihod v Beograd v zgodnjih jutranjih urah.
- DAN:** Po prihodu v Beograd nastanitev v hotelu in nato ogled čebelarskega sejma. Kosilo v eni izmed lokalnih restavracij. Po kosilu vožnja mimo stadiona Crvene zvezde – Marakane in Dedinj, kjer so rezidence najpomembnejših srbskih politikov. Sledi postanek pri Hiši cvetja, kjer je pokopan maršal Tito. Nadaljevanje vožnje in postanek pri cerkvi sv. Save, tretji največji pravoslavni cerkvi na svetu. Od tam se bomo odpravili proti mestnemu jedru, si ogledali Terazije in se po ulici Kneza Miloša sprehodili do Trga republike. Ogled bomo sklenili na trdnjavi Kalamegdan, od koder se odpira čudovit pogled na sotočje Save in Donave. Vrnitev v hotel in večerja na splavu. Za zabavo bo poskrbela živa glasba.
- DAN:** Zajtrk in odjava iz hotela. V dopoldanskem času obisk pri lokalnem čebelarju. Kosilo v eni izmed lokalnih restavracij in po kosilu vožnja proti Sloveniji. Prihod v Slovenijo v poznih večernih urah.

Cena na osebo: 185 EUR (če bo prijavljenih nad 40 potnikov)
Zadnji rok prijave je 22. januar 2010, za prijave do 1. januarja 2010 vam priznamo 15 EUR popusta.

Cena vključuje: avtobusni prevoz, vodenje, eno nočitev v dvoposteljni sobah v hotelu Srbija, lokalnega vodnika za poldnevno vodenje po Beogradu, dve kosili in večerjo na splavu z živo glasbo. Doplačilo za spanje v enoposteljni sobi je 15 EUR.

REZERVACIJE IN DRUGE INFORMACIJE:

PANORAMIC TRAVEL
Stegne 11a, 1000 Ljubljana,
Slovenija
Tel.: 01/600 43 00
Faks: 01/600 43 25
info@panoramic-travel.si
www.panoramic-travel.si

Novice iz sveta

Besedilo: **Franc Šivic**

Nemčija

Med dvema milijonoma prebivalcev Hamburga je tudi 500 do 600 čebelarjev, ki imajo čebelje družine na svojih vrtovih ob družinskih hišah, nekateri pa celo na strehah večjih stanovanjskih stavb. V tem velenem mestu je veliko parkov in drevoredov, v katerih so po večini zasajene lipe, na katerih dobijo čebele izdatno pašo. Ta je včasih tako obilna, da svoje panje pripeljejo v mesto celo čebelarji iz okoliškega podeželja.

Zaradi razmeroma velikega števila čebel se v mestu občasno pojavljajo trenja med čebelarji in njihovimi sosedi. Tako je nevrokirurg dr. Paul Kremer kmalu potem, ko se je z juga Nemčije preselil v Hamburg, na svoj vrt postavil šest nakladnih panjev. Ker je sklepal, da bo razvoj čebeljih družin na severu države nekoliko počasnejši, kot ga je bil vajen na jugu, jim ni pravočasno razširil gnezda, posledica njegove nepazljivosti pa je bil roj. Ta si seveda kraja za začasni počitek ni izbral na domačem vrtu, temveč je raje sedel na sosedovo jablano, tam pa je povzročil pravo paniko. Šele nekaj kozarcev medu je pomirilo sosedovo družino.

Sicer pa je v Hamburgu vsako leto več kot deset primerov, da sosedje tožijo čebelarja, ker jih njegove čebele vznemirjajo, in zahtevajo odstranitev panjev iz naselja. Razlog za tožbo pogosto niso piki ali z njimi povezane alergije, temveč spori zaradi meje. Če čebelar dokaže, da so njegove ljubljene primerno oddaljene od sosedovega zemljišča, da je vmes dovolj visoka pregrada, na primer živa meja, ki čebele prisili, da se dvignejo visoko v zrak, ter da nima več kot nekaj panjev, se tožba po navadi konča v dobro čebelarja.

Zadnje čase je javno mnenje zelo naklonjeno ljudem, ki se kakor koli ukvarjajo s čebelami. To je opaziti tudi pri razsodbah. Seveda ni nobenega posebnega predpisa, ki bi urejal problematiko gojenja čebel v mestu, zato se sodniki najpogosteje opirajo na dejstvo, da imajo te žuželke v Hamburgu že od nekdaj domovinsko pravico, da so koristne za opraševanje okrasnih rastlin v številnih mestnih parkih in da ima večina mestnih čebelarjev dobre, prijateljske odnose s svojimi sosedi.

Italija

»Odločba o prepovedi uporabe neonikotinoidov za zaščito semena koruze, ki je veljala v letu 2009, je podaljšana še za eno leto. Številke so jasne: letos sta bila zaradi uporabe teh insekticidov samo dva pomora čebel, lani pa jih je bilo kar 185. Tega podatka ne smemo zanemariti, prav tako pa ne smemo prepustiti usodi 75.000 italijanskih čebelarjev in njihovega poldruga milijona čebeljih družin.«

To je na slovesnosti ob odprtju sejma biološko pridelane hrane in zdravih zelišč 11. septembra letos v Bologni izjavil italijanski minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Luca Zaia, ki je tudi sam ljubiteljski čebelar.

»Seveda pa moramo ta vmesni čas izkoristiti za odkrit pogovor z našo industrijo sredstev za varstvo rastlin in poiskati najboljše rešitve, ki bodo sprejemljive tako za pridelovalce koruze kot tudi za čebelarje. Proizvajalci strojev morajo sejalnike za koruzo prilagoditi tako, da med delom v ozračje ne bodo dvigovali prašnih delcev insekticidov, tiste fitofarmacevtske organizacije, ki izvajajo postopke zaščite semen, pa morajo izboljšati oprijemljivost teh sredstev.«

Sejem z naslovom Sana (Zdrava), na katerem se je predstavilo več kot tisoč razstavljavcev, si je v štirih dneh ogledalo več kot 60.000 obiskovalcev iz Italije in tujine. Minister Zaia je v svojem otvoritvenem govoru poudaril tudi, da postaja Italija ena izmed vodilnih držav sveta na področju

dr. Luca Zaia

Čebelarjenje v mestu

biološko pridelane hrane. Pridelovalce je pozval, naj svojo proizvodnjo še bolj usmerijo v ekološko pridelavo, ob tem pa jim bo pomagala tudi država, saj so za ta namen na voljo znatna finančna sredstva.

In še nekaj. Na letošnjem vrhu G8 v Italiji je minister Zaia vsem kmetijskim ministrom, njihovim spremljevalcem ter številnim novinarjem podaril kozarec medu, ki so ga prinesle njegove čebele.

Francija

Čebelar Jean-Pierre le Pablic že od leta 2002 preizkuša tako imenovano protivarozno cevno podnico. Kot vse podnice za nakladne panje je narejena iz lesenega okvira, namesto mreže pa ima v vzdolžni smeri pritrjene okrogle, plastične, votle cevi s premerom nekaj več kot 30 mm, ki so med seboj razmaknjene za 3,5 mm. Ta podnica omogoča idealno mikroklimo v nakladnih panjih, to pa vpliva na dober razvoj čebeljih družin, večje donose in na pospešeno odpadanje varoj skozi reže med cevmi podnice.

Avtor trdi, da je svoje čebele nazadnje zdravil leta 2005. Vse do zdaj so preživele in v primerjavi s testnimi družinami na mrežastih podnicah prinesle tudi več medu. To velja za podnebne razmere na jugu Francije, ni pa znano, kako bi se čebele na njegovih podnicah vedle v drugačnih podnebnih razmerah.

Jean-Pierre sem osebno spoznal že lani na forumu Apimedita&Apiguity v Rimu, letos pa sem ga znova srečal na Apimondii v Montpellierju, kjer je razstavljal svoj izum. Povedal mi je, da se bo prihodnje leto morda udeležil kongresa v Sloveniji, saj je cevna protivarozna podnica velik prispevek k prizadevanjem čebelarjev, da jim varoj ne bi bilo treba uničevati s kemičnimi sredstvi in da bi pridelovali med brez škodljivih ostankov zdravil. Samo takšen med pa je primeren tudi za uporabo v apiterapiji.

Med nami je dosti čebelarjev zanesenjakov, ki vedno radi kaj preizkušajo. Morda bi bila opisana podnica zanje pravi izziv. Navsezadnje jo lahko z nekoliko ročne spretnosti naredi vsak sam.

Cevasta podnica

Foto: Franc Šivic

Avstrija

Na avstrijskem Štajerskem, kjer je domača čebela *Apis mellifera carnica*, podobno kot v Sloveniji sive barve in zakonsko zaščitena, opažajo vedno več križancev z rumenimi pasovi. Čebelarjev ne vznemirja le dejstvo, da so zadki čebel pisani, temveč predvsem ugotovitev, da so križane čebelje družine bolj napadalne, nemirne, da je njihov razvoj slabši in da so zimske izgube večje. Če bo šlo tako naprej, bodo matice čiste sive rase čebelarjem na voljo samo še na izoliranih plemenitih postajah. Tega pa si ne želi nihče, saj bi to osiromašilo genetski potencial. Vodilni v deželni čebelarški zvezi zato predlagajo, naj vsi čebelarji disciplinirano upoštevajo prepoved uvajanja tujih ras na ozemlje Štajerske, vsak čebelar pa naj čim prej zamenja vse matice v družinah, v katerih se pojavljajo čebele z rumenimi obročki. Tako bo spet mogoča vzreja gospodarskih matic čiste sive čebele na domu.

Kaj nismo nekaj podobnega pred nekaj leti počeli tudi že pri nas? ■

Viri:

- Deutsches Bienen Journal, št. 6, junij 2009.
- Imkerei-Technik Magazin, št. 2, februar 2009.
- Apimondia Italia, št. 7, julij 2009.
- Abeilles et Fleurs, št. 8, avgust 2009.
- Bienen aktuell, št. 7, julij 2009

Popravek

Pozorni bralci so nas opozorili, da je slika kitajskih sršenov, objavljena v Slovenskem čebelarju, št. 9, september 2009, na strani 276, napačna. Slika namreč ne prikazuje kitajskega sršena (*Vespa velutina*), temveč domačega sršena (*Vespa crabro*). Napaka se je zgodila zato, ker je bila slika vzeta iz spletnega vira, nihče pa ni pomislil, da so tudi na medmrežju zmotljivi. Da med čebelarji ne bi povzročili nepotrebnega preplaha, objavljamo pravilno sliko kitajskih sršenov.

Foto: www.pbasse.com

Javnosti predstavljamo »Slovenski med z geografsko označbo«

Besedilo: **Milan Meglič**

Čebelarstva zveza Slovenije je 5. oktobra 2009 od certifikacijskega organa Bureau Veritas, d.o.o., pridobila certifikat »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« (SMGO). Povzemamo intervju na Radiu Ognjišče o SMGO z g. Milanom Megličem.

Kaj oznaka Slovenski med z geografsko označbo ali kratico SMGO pravzaprav pomeni?

Pridobitev certifikata SMGO administrativno pomeni, da je »Slovenski med z geografsko označbo« zaščiten proizvod. Po znanih informacijah je to za zdaj pri nas edini proizvod, ki bo v svojem imenu smel imeti tudi izpeljanko iz imena naše države Slovenije. Logično je, da bo tak med moral biti pridelan na ozemlju Republike Slovenije, prav tako pa bodo morale biti v naši državi opravljene vse faze obdelave, skladiščenja in polnjenja medu. Za porabnika je še posebej zanimivo to, da bo moral tak med izpolnjevati višja merila kakovosti, kot jih predpisuje državni pravilnik za med. To bo torej nadstandard. Za boljše razumevanje naj povem, da bo to med prvine kakovosti, torej tak, kot so ga v panju proizvedle čebele.

Torej bomo vsi tisti, ki med kupujemo, točno vedeli, da je med res slovenski in celo kateri čebelar in kdaj ga je pridelal? Sledljivost bo torej popolna?

Tako popolno sledljivost, kakršna bo veljala za SMGO, boste težko našli. Na vsakem kozarcu bo poleg deklaracije še zaščitna prelepka, na kateri bo znak zaščite. Vsak kozarec tega medu bo imel svojo tekočo številko. Na podlagi te številke in naslova čebelarja, ki je med pridelal, bo porabnik lahko iz prve roke dobil vse želene informacije o konkretnem medu. Zato priporočam bodočim porabnikom takega medu, da od čebelarja zahtevajo pojasnila, v čem se tak med razlikuje od drugega medu.

Kako bo z nadzorom uporabe te oznake?

Nadzor bo večplasten. Na prvem nivoju bodo notranji nadzor izvajali proizvajalci, tj. čebelarji, skupaj s ČZS, v okviru katere je organizirana mreža terenskih preglednikov. Poleg tega deluje na ČZS tudi sodobno opremljen laboratorij za analize. Zunanji nadzor bo po pravilih EU izvajal certifikacijski

organ, v našem primeru bo to Bureau Veritas iz Ljubljane, ki ima svoj sedež v Parizu.

Kdaj pa bo tako označen med prišel na police trgovin?

Žal bo za zdaj tak med mogoče kupiti samo v posameznih trgovinah. Upam pa, da bomo z industrijskimi polnilci medu v Sloveniji kmalu našli skupen jezik in da se bo »Slovenski med z geografsko označbo« pojavil tudi v trgovskih verigah. Tak med pa bo seveda mogoče kupiti pri vsakem čebelarju, ki bo vstopil v sistem »Slovenski med z geografsko označbo«. Ob tej priliki želim poudariti, da je prodaja medu na domu povsem legalna zadeva, tako kot velja za med tudi v drugih državah EU. Čebelarji so usposobljeni za higiensko pridelavo medu in seveda tudi fazo polnjenja ter označevanja lahko opravijo sami. Zato le poiščite čebelarja, ki bo imel »Slovenski med z geografsko označbo«. ■

CERTIFIKAT

CERTIFIKACIJSKI ORGAN
BUREAU VERITAS d.o.o., Ljubljana

potrjuje, da

ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE
Brdo pri Lukovici 8,
1225 LUKOVICA

izpolnjuje zahteve specifikacije za

SLOVENSKI MED
z zaščiteno geografsko označbo (ZGO)

registrirane pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Republike Slovenije pod številko
33203-35/2007/23

Ta certifikat je izdan skladno s standardom SIST EN 45011 ter skladno s postopkom SPA07
– certificiranje zaščitenih kmetijskih pridelkov in živil.

Vodja
certifikacijskega organa:
Tomaž Verbnik, univ. dipl. inž.

Datum in kraj izdaje:
Ljubljana, 05.10.2009

Ta certifikat je veljaven do: 04.10.2012

Številka certifikata: CP-012

PRILOGA je sestavi del tega certifikata

Foto: arhiv ČZS

Kranjska čebela: njena avtohtonost in ogroženost

Besedilo: **Janez Gregori**

Ob pogajanjih Hrvaške za vstop v Evropsko unijo je v javnosti povzročilo vznemirjenje sporočilo državnega zbora, da je kandidatka v svojih dokumentih označila kranjsko čebelo kot avtohtono čebeljo raso na Hrvaškem. Na vprašanje Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kako Hrvati kranjsko čebelo v svojih dokumentih poimenujejo v svojem jeziku, so nam odgovorili, da po navodilu vladnega urada za varovanje tajnih podatkov tega podatka ne smejo razkriti. Pa človek razumi, če moreš!

Vprašanje o avtohtonosti kranjske čebele si zastavljajo tudi čebelarji. Nanj skušajmo na kratko odgovoriti z bežnim pogledom v preteklost naše čebele.

Večkrat smo že poudarjali, da so čebele, ki jih človek goji, nastale po naravni poti. Za svoj obstoj potrebujejo hrano: beljakovinski del hrane je cvetni prah, sladkorni pa med, ki ga dobijo v medovnikih cvetnic ali kot izločke listnih ušic in kaparjev – če stvar zelo poenostavimo. Ker pa je med teknil tudi ljudem, so ti najprej ropali čebelja gnezda, pozneje pa so čebele začeli gojiti in to počnejo še dandanes. Čebel človek ni spremenil (mogoče nekoliko s stalnim krmljenjem s sladkorjem), ostale so take, kot so bile nekoč v divjini.

V dolgih milijonih let so se razvijale različne skupine žuželk, se prilagajale svojemu okolju ter se po zgradbi in delovanju svojega telesa zaradi različnih življenjskih razmer vse bolj razlikovale med seboj; razvijale so se nove vrste. V skupini kožekrilcev so se razvile medonosne čebele, ki jih je znanost poimenovala *Apis mellifera*. Razvile so na zelo širokem prostoru, v Evropi, Afriki in v zahodnem delu Azije. V vsem tem velikanskem prostoru je medonosna čebela avtohtona oz. prvotna, prvobitna ali domorodna – če uporabimo tudi domače izraze.

Na tem obsežnem območju svoje razširjenosti je medonosna čebela naseljevala kraje, v katerih so bile razmere toliko ugodne, da je lahko preživela. Bila je sestavni del tamkajšnjih ekosistemov – in taka je ostala do dandanes. Podnebne razmere so se sčasoma spreminjale, čebele pa so svoj življenjski prostor razširjale na območja, ki so bila gostoljubnejša, in se umikale z območij, na katerih jim naravne razmere niso več zagotavljale preživetja. V obdobju ledenih dob se je temperatura na zemeljski

površini zniževala, s severa sta se širila sneg in led. Rastlinstvo je izginilo in z njim tudi čebele – oboji so se pomaknili daleč proti jugu. Večino Evrope sta v ledenih dobah prekrivala sneg in led, za življenje ugodne razmere so bile samo na sredozemskih območjih. Ko pa sta se led in sneg ob vnovični otoplitvi začela pomikati proti severu, sta tja začela prodirati tudi rastlinstvo in od njega odvisno živalstvo.

Po zadnji ledeni dobi, ki se je končevala pred približno 13.000–10.000 leti, se je medonosna čebela širila proti severu. Zaradi izolacije, ki je posledica širnih morij in visokih gorovij, so se začele populacije razvijati neodvisno druga od druge in nastajati so začele vse večje razlike. Medonosna čebela v Evropi se je naselila v vseh prostorih, ki so ji omogočali preživetje.

Znanstveniki so začeli ugotavljati, da se populacije medonosne čebele na posameznih območjih Evrope razlikujejo med seboj. Opisali so jih kot samostojne podvrste ali rase. Čebelo iz naših krajev je August Pollmann leta 1879, po primerkih, ki mu jih je poslal Emil Rothschild iz Podsmreke pri Višnji Gori, opisal kot kranjsko čebelo, *Apis mellifera carnica*. Po določilih »Mednarodnega kodeksa zoološke nomenklature« je tipska lokaliteta kranjske čebele v Sloveniji, točneje, v Podsmreki pri Višnji Gori. Ime »kranjska« čebela je bilo tedaj v čebelarskem svetu že v splošni rabi. Angleško govoreči svet jo je v prevodu poimenoval »Carniolan Bee«, nemško govoreči pa »Kraimer Biene« ali »Krainische Biene«. V slovanskih jezikih je bila povsod navajana kot kranjska čebela ali kranjka. Pozneje so se v čebelarskih besedilih začela pojavljati še druga imena, o čemer bo treba v prihodnje še obširneje govoriti.

Razširjenost kranjske čebele je prostrana, saj sega od vzhodnih Alp in Visokih Tur, na črto Dunaj–Brno, vse do Karpatov in severnih delov Makedonije. Na vsem tem obširnem prostoru je kranjska čebela prvobitna, je avtohtona, tako v Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji in še marsikje. Val njene naselitve se je po zadnji ledeni dobi prek Balkana širil proti severu in zahodu. Ko so se zadeve umirile, so se osamljene populacije na jugu Balkana začele razvijati samostojno, nastajale so vse večje razlike. Znanost je prepoznala samostojne podvrste, kot so makedonska (*A. m. macedonica*), grška (*A. m. cecropia*) in kretska čebela (*A. m. adami*). V večjem delu Srednje in Se-

verne Evrope je medonosna čebela prepoznana kot podvrsta *A. m. mellifera* oz. temna čebela.

Do zdaj še nismo omenili italijanske čebele oz. *A. m. ligustica*. Zanimiva je hipoteza, da je po predzadnji ledeni dobi, pred približno 120.000 leti, medonosna čebela prodrla na Apeninski polotok z dveh strani: z ozemlja zdajšnje Slovenije, kamor se je razširila z Balkana, in z ozemlja zdajšnje Francije, kamor se je razširila s Pirenejskega polotoka. Zadnja ledena doba pa je te čebele osamila in jih potisnila proti jugu. Po koncu te ledene dobe se zaradi geografske ovire, to je Alp, niso mogle širiti proti severu. Pozneje jih je znanost prepoznala kot samostojno podvrsto ali raso, ki je avtohtona na Apeninskem polotoku.

Takšna je bila naravna razširjenost podvrst medonosne čebele v Evropi. Ko so začeli s čebelami trgovati, pa so se stvari začele počasi spreminjati. Obširna ozemlja, kot so Severna in Južna Amerika ter Avstralija, medonosne čebele niso poznala. To je bil »prazen« prostori, ki ga je začela zapolnjevati trgovina s čebelami. Čebele pa so potovale tudi na območja, na katerih so že bile domače podvrste medonosne čebele. In začelo se je mešanje. Tisoče in tisoče družin kranjske čebele je, na primer, potovalo v Nemčijo in tam izpodiralo njihovo avtohtono čebelo. Zaradi velike propagande za italijansko čebelo so tudi to čebelo naseljevali v različne prostore, v katerih so sicer že bile domače čebele. Pojavljalo se je tako imenovano gensko onesnaževanje, genska polucija. Svoj delež k temu pojavu so v obdobju rojenja prispevali tudi čebelarji prevaževalci na dolge razdalje. Tako naj bi, kot smo slišali poročati strokovnjake na kongresu Apimondie v Ljubljani leta 2003, kretska čebela, ki je živela na Kreti, domnevno že izumrla, in to prav zaradi pritiska drugih čebeljih ras, ki so jih tja vozili številni prevaževalci. Mešanje ras je bilo vse pogostejše, saj je značilno za obširna območja Evrope. Z odpiranjem državnih meja se je še bolj sprostila trgovina s čebeljimi družinami in maticami, odpirajo se nove možnosti za prevaževalce. Nenadzorovano mešanje čebeljih populacij postaja eden izmed najpomembnejših in opaznih vidikov ogroženosti različnih ras medonosne čebele in njihovih ekotipov. Tudi kranjske.

Poleg tega tako pri nas kot tudi na številnih območjih Evrope opažajo nenadna odmrta velikega števila čebeljih družin, predvsem zaradi varoze. Tako marsikje propadajo lokalne populacije, zato je občutno osiromašen tudi genski sklad.

Vse bolj se zavedamo, da so najboljše čebele tiste, ki so se razvile na določenem geografskem območju in se prilagodile tamkajšnjim življenjskim razmeram. Ena ključnih prilagoditev je sposobnost preživetja neugodnih obdobjev leta – pri nas je to

Foto: Stane Renter

zima. V Evropi so že začeli reševati domače čebele, kjer je to še mogoče. Tako se npr. zelo trudijo, da bi ohranili čim bolj čiste zadnje ostanke nekoč široko razprostranjene temne čebele in jo rešili pred izginotjem. Podobno se dogaja tudi pri drugih podvrstah. Evropska usmeritev je, da si je treba prizadevati za čim večjo ohranitev avtohtonih podvrst čebel na ravni njihovih krajevnih razlikov ali ekotipov, ki so najbolj prilagojeni življenjskim razmeram, v katerih so se razvili. S tem bi v največji meri ohranili biotsko raznovrstnost čebel in njihov genski sklad.

Kranjska čebela se je razvila na obširnem območju, ki je dandanes pripada različnim državam. Čebelarstva znanost ugotavlja, da so najbolj čiste kranjske čebele ohranjene na zdajšnjem ozemlju Slovenije, Hrvaške in Srbije, hkrati pa prepoznava njihove različne ekotipe, ki jih je treba ohranjati, če hočemo ohranjati biotsko raznovrstnost kranjske čebele in s tem njen genski sklad. Populacija kranjske čebele v vseh treh državah je pomemben genski vir za prihodnje gojitvene programe. Zato je treba pripraviti strateški načrt za varovanje kranjske čebele na celotnem območju njene naravne razširjenosti in v vsej njeni raznovrstnosti. Seveda lahko vsaka država nekaj naredi za njeno varstvo, vendar bi bila učinkovitost veliko večja, če bi se vse države, v katerih je kranjska čebela avtohtona, povezale in sprejele enoten program njenega gojenja in varovanja. ■

Viri:

P. De la Rúa, R. Jaffé, R. Dall'Olio, I. Muñoz, J. Serano (2009): Biodiversity, conservation and current threats to European honeybees. *Apidologie* 40, str. 263–284.

ICZN (1999): International Code of Zoological Nomenclature. The International Trust for Zoological Nomenclature c/o The Natural History Museum, London.

http://www.bfro.uni-lj.si/Kat_center/genska_ban-ka/pub/posvet/2009-09/Gregori_KC.pdf

Besedilo in foto: **Marjan Debelak**

Zatiranje varoj in matični izolator

Pri iskanju učinkovitih biotehnoloških ukrepov proti varojam sem se kot ljubiteljski čebelar in inovator ustavil ob podatkih, da se varoje ne morejo razmnoževati brez čebelje zalege ter da obstajajo kratkožive in dolgožive varoje. Prof. dr. Jože Rihar je v knjižici *Varoza čebel* iz leta 1999 na strani 26 zapisal: »Konec zime in pomladi se porajajo kratkožive generacije, ki živijo le 12 do 15 dni ... Po kresu (julija in avgusta) se začnejo pojavljati dolgožive generacije samic, ki živijo od 2 do 12 mesecev ...« Na teh podatkih temelji že precej metod boja proti varojam: prekinjanje zaleganja, lovljenje varoj s trotovske in delavske zalego, izločanje zadnje zalege, odvzemanje zalege in nato uničevanje varoj na čebelah z najrazličnejšimi apiterapevtskimi sredstvi, feromonske pasti itd. Pri metodi, ki sem jo razvil za uporabo v AŽ-panjih, uporabimo matico, da približno mesec dni zalega samo na enem satu sredi gnezda, pokrito zalego s tega sata pa odstranjujemo skupaj z varojami.

Predpostavka tega ukrepa je: ker kratkožive varoje z izjemo tega sata nikjer drugod v panju nimajo možnosti prehajanja v odkrito čebeljo zalego, ta prevzema vlogo lovilnega sata za varoje. V določenem času (približno mesec dni) z (dvakratnim) izločanjem zalege iz lovilnega sata pobremo in uničimo domala vse varoje, ki so v panju (po dr. Liebigu v knjiži *Einfach Imkern* na ta način odstranimo 95 % varoj). Metoda temelji na podatku o spomladanskih kratkoživih varojah in njihovi potrebi, da v najkrajšem času

(v nekaj dneh) poiščejo priložnost za razmnoževanje v čebelji zalegi. Vso zalego obravnavane čebelje družine, ki je zunaj lovilnega sata, namreč po tej metodi ob začetku postopka pustimo v panju. Ker se čebele delavke izlegajo 21 dni, troti pa 24 dni, je treba lovilni sat v družini pustiti še nekaj dni več (najmanj teden dni), torej skupaj okroglo mesec dni.

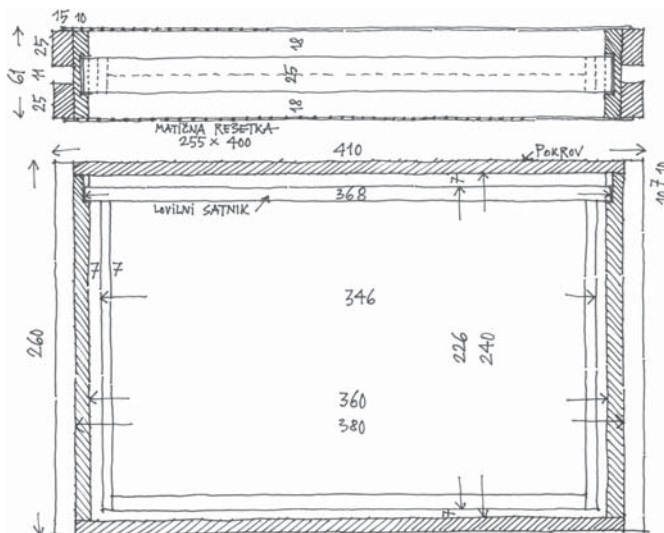
Za praktično izvedbo te zamisli v mojem AŽ-čebelarstvu sem moral konstruirati primeren enosatni matični izolator za vstavitve med razstojišča AŽ-panja in razmisliti o podrobnostih tehnologije njegove uporabe. Pri pripravi tehnologije sem izhajal iz razmisleka, kdaj bi prekinitev intenzivnega zaleganja v čebelji družini povzročila najmanj škode oziroma kdaj bi bilo to celo koristno. Hitro sem ugotovil, da je to lahko nekaj manj kot mesec dni pred koncem glavne paše (pri meni je to v sredini junija). Če želim, da bodo čebele polno izrabile glavno pašo (pri meni je to lipovec), saj v tem obdobju ne smem oslabiliti njihove nabiralne moči in nabiralne vneme. Ker se obdobje paše na lipovcu prekriva z zadnjim delom rojilnega obdobja, je zapora matice v enosatni izolator tudi dodatna možnost za preprečevanje izrojitve ali vsaj varovalka pred pobegi rojev. Enomesečna prekinitev normalnega zaleganja čebel sredi poletja tudi ne ogroža priprave čebelje družine na zimovanje in je podobna naravnemu stanju družine, ki je rojila in pri kateri začne mlada matica po navadi zalegati šele tedaj, ko se izleže vsa zalega prvotne matice.

Svoj izolator in metodo sem preizkusil pri dveh močnih enomatičnih družinah v maks AŽ-panjski kombinaciji. Matico sem dal v izolator na starejši sat (tega matica najraje zaleže) z delavskimi in trotovskimi celicami. Tega sem pred tem izrezal in vgradil v nekoliko manjši viseči lovilni satnik. Čez 14 dni, ko je bila v lovilnem satu pokrita domala vsa zalega, sem ga odstranil in zamenjal za praznega. Na matico sem seveda pazil in jo prenesel na nov sat. Čez nadaljnjih 14 dni je lovljenja varoj konec. Izolator sem odstranil in matico spustil med čebele. Takoj nato sem število varoj v družini preveril s preizkušnim in še vedno učinkovitim kemičnim sredstvom proti varozi – s perizinom.

Čebele so dobro sprejele omejitev matice v izolatorju, na zaleženih satih zunaj izolatorja pa niso potegnile zasilnih matičnikov. Vso pokrito zalego,

Enosatna matična izolatorja za vstavitve med dve satni razstojišči AŽ-panja, vsak z lovilnim satom pokrite čebelje in trotovske zalege

Načrt enosatnega matičnega izolatorja za vstavev med dve AŽ-razpirali

odvzeto iz izolatorjev, sem odkril, stresel na papir in pregledal. V lovilnih satih, ki sem jih odvzel najprej (po 14 dneh), je bilo po pričakovanju približno desetkrat manj varoj kot v tistih, ki sem jih odvzel nazadnje, saj so se varoje za razmnoževanje lahko zatele samo še vanje. Začudil pa sem se, ker je bilo glede na število pokritih celic približno enako število varoj tako v trotovske kot v delavski zalegi. Tega seveda nisem pričakoval, navaja pa me na to, da bo v prihodnje morda celo bolje, če bo v lovilnem satu po večini zalega čebel delavk, ki jo je v satu zaradi manjših celic precej več, in ne trotovska zalega. Opazil sem, da matica v izolatorju zelo hitro zaleže že izdelan prazen sat, zato bi bilo v prihodnje koristno pustiti v satniku nekaj praznega prostora za prosto graditev satja, saj bi s tem podaljšali čas zaleganja lovilnega sata. Že izdelan starejši sat v izolatorju pa tudi zagotavlja, da bo matica lahko takoj začela zalegati, čeprav morda čebele niso razpoložene za graditev satja. Najbolj nestrpnost sem pričakoval rezultat kontrolnega zatiranja varoj v čebeljih družinah brez zalege (s perizinom) po končanem poskusu. Odpadlo je res samo par varoj! Glede na te podatke bi bil lahko več kot zadovoljen s to metodo, če se iz izkušenj ne bi zavedal, da je pri čebelah in verjetno tudi pri varojah še veliko neznank in spremenljivk. Poleg tega sem opisani poskus v mojem ljubiteljskem malem čebelarstvu opravil samo pri dveh pridobitnih družinah, kar pa naj ne bi bilo moteče, saj je podobne znanstvene raziskave s podobnimi rezultati izvedel in opisal tudi dr. Liebig. Določen pomislek pri tej metodi se poraja zaradi potrebne izdelave izolatorja (čeprav ga lahko koristno uporabljamo tudi za druge namene) in

zaradi kar precej zahtevnega postopka pravilne izvedbe ukrepa. Če pa bi bila ta biotehnoška metoda – ob dopolnitvah in izboljšavah, ki so še mogoče – nedvoumno spoznana in dokazana za učinkovit način odstranjevanja varoj, bi se vsaj čebelarji z manjšim številom čebeljih družin lahko sprijaznili tudi s temi težavami. Saj bi bila – vsaj do odkritja še učinkovitejših in preprostejših metod ali sredstev – ena redkih, s katero bi iz družine samo enkrat v sezoni odstranili iz čebeljih družin toliko varoj, da vnovično zatiranje ne bi bilo več potrebno, pri tem pa zaradi uporabe strupenih snovi tudi ne bi škodovali zdravju čebel ali svojemu zdravju, ne bi nam bilo treba odšteti denarja za vsakokratna »zdravila«, ne bi bilo škode na okovju panjev, prav tako pa ne bi čisto nič zmanjšali kakovosti čebeljih pridelkov! ■

Vir:

Marjan Debelak, čebelarstva spletna stran:
www.cebelaarstvo-grom.com/marjan.debelak/

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Po konkurenčnih cenah
odkupujemo vse vrste medu.
Nova odkupna cena za gozdni
med je **3,50 €** za kilogram.

Za dodatne informacije
pokličite na telefon
(01) 475 75 11
Medex, d.d.

Pomembnost enotnih cen medu pri slovenskih čebelarjih

Besedilo: **Katja Škerjanc Jurčević**, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Ob začetku obdobja, v katerem čebelarji prodajo največ čebeljih pridelkov in izdelkov, vam želimo predstaviti vpliv enotnih cen medu in drugih čebeljih pridelkov in izdelkov ter posledice, ki jih ima prodaja teh po nižji ceni od priporočene. Za prodajo proizvodov pod ceno je na ekonomskem področju uveljavljen termin »dumping« cen, ki v prevodu pomeni prodajo dobrin pod pošteno ceno (to je cena, ki je višja od proizvodnih stroškov). V mednarodnem trgovanju je prodaja pod pošteno ceno dosegla tolikšne razsežnosti, da je z zakonom prepovedano dogovarjanje o prodaji proizvodov pod ceno. V slovenskem čebelarstvu pa čebelarji vse pogosteje opazamo nenamensko zniževanje cen. Čebelarji nam vse pogosteje sporočajo, da nekateri izmed njih prodajajo med po zelo nizkih cenah. Razlogi za prodajo po nižjih cenah so v večini primerov želja po prodaji zaloge medu in s tem pridobitev kakega novega kupca. Nekateri čebelarji raje prodajo med posameznikom po ceni, ki je le nekoliko višja od odkupne cene pri trgovcih na veliko, kljub temu pa zaslužijo več, kot če bi med prodali po odkupni ceni. Priporočene cene medu v prodaji na drobno, ki jih je za leto 2009/2010 (SČ, št. 9, september 2009) predlagala komisija za ekonomiko UO ČZS in JSSČ so višje od cen, po katerih čebelarji svoj med tudi v resnici prodajajo. Čeprav se vam verjetno tisti hip, ko prodate med po nižji ceni od priporočene, posledice ne zdijo omembe vredne, se zavedajte, da ste s tem sprožili verigo zniževanja cen pri vseh drugih čebelarjih in da se bo to znižanje kaj kmalu vrnilo do vas in od vas zahtevalo še dodatno znižanje cene medu. Prodaja pod pošteno ceno ima lahko – in to se bo v slovenskem

čebelarstvu verjetno tudi zgodilo – skrb zbujačo posledice, saj se bo zaradi stalnega zniževanja cen spodnja meja cene postopno spuščala do tiste ravni, ki ne bo več sprejemljiva za vse slovenske čebelarje. Najpomembnejše pri preprečevanju posledic prodaje pod pošteno ceno je skupno delovanje čebelarjev. Iz ankete, katere ugotovitve so bile objavljene v SČ, št. 9, september 2009, je razvidno, da je med razlogi za nakup medu in čebeljih pridelkov cena šele na tretjem mestu in da ne vpliva na prodajo medu. Bojazen, da boste s prodajo medu po priporočenih cenah izgubili svoje redne kupce, je odveč, saj glede na rezultate omenjene ankete kupci pri slovenskih čebelarjih kupujejo med in druge pridelke zaradi preverjene kakovosti in zaupanja, ki so ga pridobili.

Zavedati se moramo, da smo vsi na isti barki, ki bo brez skupnega delovanja počasi potonila pregloboko, tako da je ne bo več mogoče rešiti. Zato poudarjamo, da moramo čebelarji na trgu prodaje medu nastopati skupaj in uskladiti cene naših pridelkov pri prodaji na domu, saj s tem sami sebi povzročamo nepotrebno konkurenco. Nadvse potrebno poenotenje cen medu na ravni vse države bi onemogočilo prodajo medu zgolj zaradi prodaje zalog in ne glede na ceno. Posameznikom, ki po Sloveniji iščejo najcenejši med, bi tako poslali sporočilo, da je slovenski med zaradi svoje kakovosti prav gotovo vreden svoje cene ter da smo čebelarji začeli ceniti svoj trud in seveda trud čebel, ki nam omogočajo prodajo medu in drugih čebeljih pridelkov. Če bomo vzpostavili zaupanje med nami samimi, znotraj čebelarskih krogov, in se združili v enotnem nastopu na trgu cen medu, bomo sami sebi

in drugim dokazali, da smo sposobni približati cene medu evropski ravni. Svojim kupcem pa bomo sporočili, da zaupamo v svoje znanje, delo in izkušnje in tako povzdignili ceno medu in seveda tudi svojo kolektivno samozavest. ■

Foto: MB

Predelava voščin v satnice

Besedilo: **Stane Sajevec**

Izkustveni tehniški normativi predelave in menjave voska in voščenin surovin za 1 kg satnic so hkrati tudi kazalnik utežnih sorazmerij čiste surovine voska v posameznih vrstah voščin iz čebeljega panja ali ostanka predelave v sončnem talilniku – brez stiskanja. Za predelavo in menjavo voska je treba glede na prodajni katalog podjetja Rietsche iz leta 1963 za 1 kg satnic oddati:

- 1,050 kg kolača očiščenega voska,
- 1,500 kg satja iz gradilnega sata (brez primesi),
- 2,500–3,000 kg voščin temnega satja (plodiščnega),
- 2,000 kg mednih voščenih pokrovčkov (odcejenih medu),
- 5,000 kg voščenih ostankov v sončnem topilniku stopljenih voščin, ki so ostale nestisnjene.

Prav ostanek voska v »tropinah« iz sončnega topilnika vsebuje še petino ali 20 % ostanka čistega voska, ki ga nevede ali po nemarnem zavržemo, če

ga še enkrat ne predelamo v parnem topilniku ali ne »prekuhamo« v kotlu in stisnemo v stiskalnici, da iz voščine pridobimo še preostali čisti vosek. ■

Podatke o menjavi voščin za satnice smo preverili tudi v podjetju Rihar - Kocjan. Zatrtili so nam, da so podatki podjetja Rietsche skoraj popolnoma enaki njihovim. Vse voščine je sicer treba oceniti posebej, od tega pa odbiti od 2 do 5 odstotkov kala. Če je bil vosek kuhan nepravilno ali v neustrezni posodi, ga lahko izdelovalci satnic tudi zavrnejo, saj iz njega ni mogoče izdelati kakovostnih satnic. V vosek ne smemo dodajati ničesar, saj bodo satnice le v tem primeru takšne, kot morajo biti.

Vir: Podjetje Rietsche (1963): Bienenzuchtgeräte katalog, št. 65, stran 29.

ALTERNATIVNI OPRAŠEVALCI

Slovenska imena naših čmrljev

Besedilo: **dr. Janez Grad**, predsednik komisije UO ČZS za alternativne opraševalce

Foto: MB

V okviru komisije UO ČZS za alternativne opraševalce pripravljamo knjigo »**Pomembni in ogroženi opraševalci – Čmrlji v Sloveniji**«. Kot je običaj v strokovni literaturi, jih poimenujemo s splošno veljavnimi latinskimi imeni, vendar želimo bralce seznaniti tudi z domačimi, slovenskimi imeni, kakršna so v preteklosti uporabljali v naših vaseh in širše po slovenskih pokrajinah – morda so živa še dandanes. Ta imena želimo zbrati in zapisati ter jih s tem iztrgati pozabi. Vemo, da je veliko tega že za vedno izgubljenega, saj so v preteklosti ljudje v različnih delih Slovenije zaradi pomanjkanja komunikacij čmrlje poimenovali izvirno, po njihovem lastnem videnju in drugače kot drugod, vendar teh ljudi zdaj ni več med nami, njihovo vedenje pa je po večini že pozabljeno.

Da bi ohranili, kar se še ohraniti da, prosimo bralce, da nam sporočijo, če kaj vedo o takšnih imenih

(kot na primer: pasmanček, rjavček, sivček, rdečeričnik ...) oz. o barvi dlačic čmrlja z določenim imenom npr.: črna, siva, črno-rdeč zadek, črno-rumen trak – bel zadek, črno-rumen trak – rdeč zadek ipd.

Veseli bomo tudi podatkov o tem, ali je bil čmrlj velik ali majhen, ali je letal samo spomladi ali tudi jeseni, v katerem delu Slovenije so ga tako imenovali (vasi, fari, pokrajini) itd. Pomembna je vsakršna, še tako drobna informacija. Ker bomo v knjigi navedli tudi vire, ki nam bodo ta imena sporočili, prosimo, da nam hkrati z imeni čmrljev sporočite tudi Vaše podatke. Sporočila lahko pošljete po navadni pošti na naslov: **dr. Janez Grad, Petelinje 16, 1262 Dol pri Ljubljani**, ali na e-naslov: **janez.grad@siol.com** oz. po telefonu št.: **041/583 660** oz. **01/564 70 31**. Hvala za razumevanje in morebitno pomoč! ■

V Sloveniji pridelan med in celjenje ran (II. del)

Besedilo in foto: **Marjetka Kralj Kunčič**, Tosama, d. d.

Med je zaradi svojega ugodnega delovanja primerna naravna sestavina medicinskih oblog za podobno oskrbo ran. Obloge z nanosom medu omogočajo vlažno celjenje rane, se z njo ne sprijemajo, preprečujejo neprijeten vonj, poleg tega pa rano tudi varujejo pred mehaničnimi vplivi in okužbami.

V naši raziskavi smo za osrednjo sestavino medicinskih oblog izbrali slovenski kostanjev med, saj je od vseh testiranih vrst medu izkazoval najboljšo antibakterijsko učinkovitost. V klinični raziskavi smo uporabili sterilne obloge z medom (t. i. obloge Vivamel). Izbira bolnikov ter oskrba ran s temi oblogami je potekala na Kliničnem oddelku za kirurške okužbe v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana. Za izvajanje zdravljenja smo pridobili dovoljenje etične komisije. Pred namestitvijo oblog z medom so bili bolniki seznanjeni z načinom delovanja. V skladu z izdelanim protokolom smo obloge namestili 30 bolnikom na različne vrste ran: diabetične razjede, razjede zaradi pritiska, ishemične rane, venske golenje razjede, inficirane kirurške rane ...

Alginatne obloge z medom smo nanесли neposredno na rano, čeznje smo namestili še klasični obvezilni material (npr. zložence iz gaze) in vse skupaj pritrdili s povojem. Na začetku zdravljenja je bila preveza pogostejša, na 2–3 dni (odvisno od tipa rane, od njenega izločka ter od posameznega bolnika). Pozneje je zadostovalo, če smo rano prevezovali od 1–2-krat na teden. Ob zdravljenju smo spremljali tudi bolnikovo počutje ter ocenjevali intenzivnost bolečine.

Pri ranah v fazi granulacije je bila opazna pospešena tvorba novega tkiva oz. epitelizacija z robov rane, okužene rane pa so se izčistile že po nekajkratni zamenjavi oblog. Celjenje je bilo pospešeno, bolečina je bila občutena le na začetku zdravljenja, in še to samo pri bolnikih z ranami na večji površini kože. Menjava oblog je bila preprosta, lepljivosti in bolečine pri menjavi nismo opazili. Pri desetih bolnikih se je rana popolnoma zacelila, to pa dokazuje primernost slovenskega kostanjevega medu kot sestavine medicinskih oblog za rane. Slike prikazujejo primere posameznih pacientov.

Primer 1

Pacientka (51 let) je imela na levi goleni in stopalu bulozni šen. Mehurji so bili odstranjeni pod

splošno anestezijo. Nato smo po celotni rani namestili obloge z medom, jih prekriili z vatranci ter povili s povojem. Bolečina se je zmanjšala že naslednji dan, preveze so bile na začetku na dva dni, pozneje na tri dni. Rana se je zacelila v dveh tednih po prvem nanosu oblog z medom.

Pred zdravljenjem, 14. 2. 2008

Nanos oblog z medom, 14. 2. 2008

Po zdravljenju, 27. 2. 2008

Primer 2

Pacient (68 let), diabetični bolnik, je imel razjedo po amputaciji prstov na obeh nogah. Rana se je neuspešno celila že 2 leti, bolečina se je povečevala in zmanjševala. Februarja 2008 je bila rana kirurško očiščena, potem pa smo nanjo nanесли obloge z medom. Rana se je počasi zmanjševala, popolnoma pa se je zaprla v enem letu od prvega nanosa oblog.

Uspeh pri celjenju ran je bil opazen tudi pri drugih bolnikih. Pri vseh se je površina rane zmanjševala in pri večini je bilo opazno zmanjšanje bolečine. Dva bolnika sta ob nanosu obloge z medom čutila pekočo bolečino, zato zdravljenja nismo nadaljevali. Klinična raziskava je pokazala, da so medicinske obloge z nanosom slovenskega kostanjevega medu po večini ugodno delovale na celjenje ran. Uporaba slovenskega kostanjevega medu spada med uspešne metode zdravljenja ran, s katero lahko prispevamo k hitrejšemu celjenju ran

Pred zdravljenjem, 29. 2. 2008

Nanos oblog z medom, 29. 2. 2008

Po zdravljenju, 23. 2. 2009

in kot posledica tega tudi k zmanjševanju uporabe antibiotikov. ■

Viri:

- Molan, P. C. (2006): The evidence supporting the use of honey as a wound dressing. The International Journal of Lower Extremity Wounds, 5, 1: 40–54.
- Schumacher, H. H. A. (2004): Use of medical honey in patients with chronic venous leg ulcers after split-skin grafting. Journal of Wound Care, 13, 10: 451–452.
- Moore, O. A., Smith, L. A., Cambell, F., Seers, K., McQuay, H. J., Moore, R. A. (2001): Systematic review of the use of honey as a wound dressing. BMC Complementary and Alternative Medicine (2001), 1: 2–8.

vivamel

- Sterilna alginatna obloga z medicinskim medom.
- Vsebuje sterilni in kontroliran slovenski kostanjev med.
- Deluje antibakterijsko in antioksidativno.
- Medicinski izdelek razreda IIb.
- Primeren je za akutne, kronične, okužene in neokužene rane v različnih fazah celjenja.
- Izdelan v Sloveniji.

Ko narava pomaga rani

Slovenski čebelarji na Apimondii 2009

Besedilo: **Marko Borko**

V Montpellieru v Franciji je od 14. do 20. septembra letos potekal 41. svetovni čebelarški kongres – Apimondia 2009. Osrednja tema letošnjega kongresa – »Čebela, varuh okolja« – je bila namenjena velikim izgubam čebel. Apimondie 2009 se je udeležilo več kot 200 znanstvenikov in 10.000 delegatov, na čebelarškem sejmu pa je sodelovalo več kot 200 razstavljalcev iz več kot stotih držav, med njimi tudi ČZS z JSSČ. ČZS je na svojem prostoru predstavljala slovenski med ter Slovenijo kot domovino kranjske čebele, deželo dobrih čebelarjev in kot privlačno turistično destinacijo, obiskovalce pa je vabila tudi na mednarodni forum Apimedita in Apiquality, ki bo prihodnje leto v Sloveniji. Za novega predsednika mednarodne čebelarške zveze Apimondia je bil izvoljen Francoz Gilles Ratia, ki je nasledil Asgerja Sjøgaarda Jørgensena iz Danske. Za organizatorja 43. svetovnega čebelarškega kongresa – Apimondia 2013 pa je bila izbrana Ukrajina.

Na slovenskem razstavnem prostoru je za odlično razpoloženje in navdušenje obiskovalcev skrbel čebelar g. Andrej Sever, doma iz Bele krajine. Njegov vtis z letošnje Apimondie je, da v drugih državah, še posebej proizvajalci čebelarške opreme in velečebelarji, ki jih je srečeval, čebelarstvo razumejo kot industrijo in imajo do čebel industrijski pristop. Pri nas življenje čebel pojmujemo drugače, saj čebelarimo z dušo in ljubeznijo. Prav se mu zdi, da ostanemo zvesti naši tradiciji, ponudbi kakovostnih čebeljih pridelkov in kulinarki ter prikazu naših naravnih lepot. G. Sever tudi s ponosom pove, da so prvič v zgodovini Apimondie na takšnem dogodku odpirali medeno penino ter da smo ponudili tudi vrhunske medene likerje in medice, za katere

je vladalo veliko zanimanje. Po njegovih besedah bi lahko izdelovalci medenih pijač in drugi čebelarji prihodnje leto svojo bogato izbiro čebeljih pridelkov in izdelkov ponudili na forumu Apimedita. Vnovič se nam ponuja priložnost, da pripravimo prisrčne sprejeme, saj so nam številni obiskovalci stojnice na letošnji Apimondii čestitali za organizacijo Apimondie 2009 in za našo gostoljubnost. Hvalili so lepote Slovenije ter nam tudi naložili, da se v njihovem imenu zahvalimo vsem slovenskim čebelarjem. Prihodnje leto nas čaka veliko dela, da upravičimo zaupanje številnih čebelarjev sveta, ki so nam že napovedali svoj prihod in ki pričakujejo prijetna druženja s slovenskimi čebelarji. Slovensko stojnico so obiskovale tudi delegacije posameznih čebelarških zvez, proizvajalcev opreme in ne nazadnje tudi »medene kraljice« posameznih držav, med njimi letošnja »medena kraljica« Apimondie, ki je sicer iz Indije. »JSSČ se je izjemno dobro pripravila za predstavitev slovenskih čebelarjev in Slovenije, zato mi je bilo v veliko veselje in tudi v veliko čast delati na naši stojnici in predstavljati slovenske čebelarje,« je še povedal g. Sever.

V okviru Apimondie 2009 je potekalo tudi več tekmovanj, in sicer za najboljši med, za najboljšo čebelarško fotografijo, za najboljšo čebelarško publikacijo, za najboljši čebelarški videofilm in za najboljše čebelarške spletne strani. ČZS je v hudi svetovni konkurenci osvojila kar dve zlati medalji, in sicer za promocijski knjigi »Slovenija – domovina kranjske čebele« in »Domovina odličnih čebelarjev« ter za čebelarško fotografijo g. Franca Šivica. Na

Kongresni center Le Corum v Montpellieru

Na posnetku sta dosedanja predsednik Apimondije Asker Jørgensen z Danske (levo) in novo izvoljeni predsednik Gilles Ratia iz Francije (desno) s svetovno medeno kraljico iz Indije

ČZS se veselimo tega uspeha in se zahvaljujemo vsem avtorjem, urednikom, oblikovalcem in tiskarjem, ki so sodelovali pri pripravi »pozlačenih« čebelarških publikacij. Pri pripravi knjige »Slovenija – domovina kranjske čebele« so sodelovali g. Janez Gregori kot urednik in avtorji besedil prof. dr. Aleš Gregorc, g. Janez Gregori, g. Franc Šmerc in posamezni vzrejevalci matic. Pri knjigi »Domovina odličnih čebelarjev« pa so sodelovali g. Franc Šivic, ga. Tanja Arih iz turistične agencije Aritours in g. Anton Tomec. Veliko zaslug za uspeh obeh knjig ima tudi estetsko oblikovanje ge. Andrejke Čufer in g. Leonarda Rubisa.

O uspešnem nastopu Slovenije na Apimondii smo se pogovarjali s podpredsednikom ČZS g. Francem Šivicem, ki tudi sicer vzdržuje stalne stike z Apimondio ter s čebelarji in čebelarskimi organizacijami v tujini.

Kaj pomeni prejeti zlato medaljo na Apimondii?

Kadar koli sem v okviru Apimondie ali v okviru svetovnega tekmovanja v čebelarski fotografiji, ki vsako leto poteka v Španiji, osvojil prvo mesto, sem občutil veselje nad uspehom predvsem kot predstavnik Slovenije. Zame je bil to najprej uspeh naše domovine in naše čebelarske organizacije in šele potem moja osebna zasluga. V zadnjih nekaj letih

Oblikovalka Andrejka Čufer

Včasih so oblikovanju rekli »uporabna umetnost« in ta izraz mi je blizu. Zlata medalja mi pomeni potrditev za moj pristop k oblikovalskim nalogam, v katerih strokovno znanje prepletam z izkušnjami – po njihovi zaslugi mora biti izdelek jasen, pregleden, uporaben – ter z ustvarjalnim navdihom, zaradi katerega je izdelek privlačen, ima izvirno podobo in dušo. Oboje mora biti uravnoteženo in uglaseno s tematiko, ki mi je zaupana.

Seveda pa mi je bilo oblikovanje teh dveh publikacij še posebej v veselje, saj sem ljubiteljica narave, še posebej tiste drobne in barvite, ki jo je bilo v izobilju na čudovitih posnetkih, ki sem jih razporejala med besedila.

Po mojem je medalja predvsem posledica dolgoletnega načrtnega in zavzetega dela ČZS za zvišanje ravni slovenskega čebelarstva na vseh področjih – tudi pri tiskovinah. V »dobi podob« je tudi to zelo pomembno.

g. Anton Tomec, sourednik

Prizadevanju za prepoznavnost čebelarske turistične ponudbe, kot sestavnega dela slovenske turistične ponudbe je ČZS, pripravila zbornik o čebelarskem turizmu. Dejstvo, da smo prejeli zlato medaljo Apimondije pomeni, da smo s tovrstno promocijo čebelarske turistične ponudbe, inovativni in edinstveni v čebelarskem svetu.

Urednik in soavtor Janez Gregori

Slovenija je v svetovni čebelarski javnosti postala prepoznavna leta 2003, ko je bila gostiteljica Apimondie. Trdno se je zasidrala v spomin vseh čebelarjev, ki so bili takrat pri nas, saj o Sloveniji še zdaj govorijo v presežnikih. Slovenija pa je opozorila nase tudi na letošnji Apimondii v Montpellieru: v množici držav iz vsega sveta, ki so se potegovala za nagrade na različnih natečajih, je osvojila nič manj kot zlato medaljo. Ko ob koncu takega srečanja potegnemo črto, se pokaže tudi bera nagrad posameznih držav. In zlati lesk ni mačji kašelj! Slovenija je svetu pokazala, da njena vrednota ni samo v naravnih lepotah, nesporni gostoljubnosti njenih prebivalcev in v dobrotah, ki romajo v želodec, ampak da v svetovnem merilu nekaj pomeni tudi v založniški dejavnosti!

Ko pade odločitev za neko delo, je to treba narediti po najboljših močeh. ČZS se je, skupaj s Priznano rejsko organizacijo za kranjsko čebelo, ki sodi v njen okvir, odločila znova opozoriti svet na kranjsko čebelo. Tokrat v obliki zbornika in s kolikor mogoče lepimi fotografijami. Da bi svet vedel, kaj hočemo povedati, je bil zbornik preveden tudi v angleščino, nemščino in francoščino. Na Apimondii se je znašel v hudi konkurenci publikacij številnih drugih držav. In strokovna mednarodna žirija ga je pozlatila!

To odlikovanje ima za ČZS izjemen pomen. Vzhičeni lahko rečemo, da se je iz Francije vrnila z zlato kolajno – podobno kot se z odličji vračajo v domovino naši najboljši športniki. Najvišje odlikovanje pa ni samo nagrada, ampak je tudi obveza, da bo treba vso pozornost nameniti tudi kakovosti prihodnjih izdaj vsakovrstne literature.

Pravzaprav se človek dobro počuti ob takem priznanju, saj je to potrditev, da je naredil nekaj dobrega. Nekaj trajnega. Je potrditev, da lahko narediš nekaj dobrega, če je pri delu pravo sodelovanje in razumevanje. Z oblikovalko go. Andrejko Čufer, nama je to uspelo: predloge enega ali drugega sva vedno premislila in uskladila. Moram pa iskreno priznati, da na kakšno odlikovanje nikoli nisem niti pomislil. Zato je bilo presenečenje še toliko lepše.

Foto: Vlado Augustin

Po podelitvi medalj smo se slikali s svetovno medeno kraljico iz Indije. Na desni strani je naš poljski prijatelj in velečebelar Janoš Kastelevič, ki je prejel dve zlati medalji za med in medico.

je večina mojega dela namenjena promociji Slovenije kot turistične dežele za čebelarje. Zato sem na željo predsednika ČZS in v sodelovanju s go. Tanjo Arih iz turistične agencije Aritours še s posebnim veseljem prevzel delo pri publikaciji z naslovom Domovina odličnih čebelarjev in s podnaslovom Čebelarške turistične poti, ker sem slutil, da bomo z njo lahko veliko naredili za razmah čebelarstva doma in v tujini. V posebno veselje mi je bila odločitev vodstva naše Zveze, da knjigo prevedemo v angleščino, francoščino in nemščino ter jo tako približamo svetu. Ker sem se zavedal, da lahko dobra slika pove več kot tisoč besed, sem veliko pozornosti namenil izboru kakovostnih posnetkov. Zato mi nikoli ni bilo žal tisočernih prevoženih kilometrov pri iskanju čebelarških motivov v najlepših kottiških Slovenije. Če sem se s takšnega fotografskega safarija vrnil domov z enim samim vrhunskim posnetkom, je bil ves moj trud pozabljen in napor poplačan.

Mislím, da sta bili obe monografiji nagrajeni z zlato medaljo predvsem zaradi njune izvirnosti in kakovostne izvedbe. Kako naj bi si sicer razlagal dejstvo, da je razkošna knjiga nekega poklicnega fotografa, ki je bila favorit za nagrado, zaostala za našima knjigama. O čebelarstvu in o vzrejalcih matic doslej še nihče ni pisal na način, kot smo se ga lotili mi, in to je jeziček na tehtnici žirije premaknilo v našo korist.

Kakšni so vaši vtisi z letošnje Apimondie? Kako bi kongres v Franciji lahko primerjali s kongresom v Sloveniji?

Brez dvoma je bil to velik kongres z množično udeležbo. Vedeti moramo, da je francoskih čebelarjev skoraj desetkrat več kot slovenskih, in če se je kongresa udeležil vsaj vsak deseti, je bila to kar velika množica. Pred dvema letoma mi je predsednik Francoske nacionalne zveze čebelarjev g. Henri Clément dejal, da v Montpellieru pričakuje kar 10.000 obiskovalcev z vsega sveta. Ali jih je bilo tudi v resnici toliko,

Foto: Frano Šivic

Nagrajena fotografija prikazuje cvetoč travnik in cerkvico na Jamniku nad Kropo

nisem mogel izvesti. Ker sem bil leta 2003 pri organizaciji Apimondie v Ljubljani v enaki vlogi, kot je bil letos kolega Clément, sem bil nekoliko pozornejši na izvedbo dogodka samega. Tako sem kmalu videl, da marsikaj ni teklo povsem gladko. Takšni spodrsilaji so pač sestavni del vsakega mednarodnega kongresa in jih moramo vzeti v zakup.

Zgovornejši so se mi zdele izjave obiskovalcev, ki so se ustavljali na našem razstavnem prostoru. Številne sem poznal že od prej in ti so radi spregovorili o svojih vtisih. Pohvalili so sicer bogato razstavo in številne spremljajoče prireditve, vendar jim je nekaj pri vsem tem manjkalo. »Apimondia v Ljubljani je bila vendarle drugačna. Imela je dušo. Niso dovolj samo lepe besede, potrebno je srce in tega smo občutili pri Slovencih. Posebej gostoljubno smo bili sprejeti, ko smo se podali na izlete po Sloveniji in ko so se nam pridružili domači čebelarji, pogosto s pesmijo in s krajevnimi običaji,« so navdušeno pripovedovali.

Ob takšnih besedah sem pomislil na mednarodni forum o apiterapiji, ki ga načrtujemo za leto 2010 v Sloveniji. »Ali bomo znali ponoviti uspeh iz leta 2003,« sem se vprašal. »Bomo,« sem si odgovoril, »če bomo tako množično in s takšnim žarom kot pred šestimi leti vsi stopili skupaj in se lotili začrtanih nalog. Potem uspeh ne more izostati.«

Je geslo kongresa »Čebela varuh okolja« našlo svojo pot do širše javnosti in ali bo našlo svojo pot do odločilnih ljudi?

Izrečeno je bilo veliko besed o pomenu čebel za okolje. O tem so na otvoritveni slovesnosti govorili lokalni predstavniki političnega in gospodarskega življenja, predstavniki sedme sile pa so na dolgo in široko poročali o čebelarških problemih. Na kongresu pa ni bilo nobenega ministra iz Pariza, kjer je sedež vlade in kjer se sprejemajo vse najpomembnejše odločitve. Marsikateri francoski udeleženec je bil zato razočaran in kritičen, in to je povedal tudi na glas. Osebnó mislim, da je sporočilo kongresa o

takojšnji zaščiti čebel vendarle doseglo ušesa tistih ljudi, ki so tako ali drugače odgovorni za področje varstva rastlin in s tem posredno za obstoj čebel, in da bodo v prihodnje ustrezno ukrepali.

Svetovna čebelarska razstava je spremljevalni del vsakega kongresa čebelarjev. Kaj si je bilo mogoče ogledati na tokratni razstavi?

Razstavljalcev je bilo 157, od tega 37 francoskih. Tam so bili vsi večji proizvajalci čebelarske opreme, kot so italijanska tovarna Lega, SAF Natura, Quarti in Giordani, francoska Tomas in Ickowicz, nemški Swienty, turški Temel Petek, pa tudi proizvajalci zdravil za čebele, zlasti Vita Europe iz Velike Britanije in Chemicals Life iz Italije ter številni manjši. Nekoliko več sem se pogovarjal z g. Giovannijem, lastnikom družbe Lega, ki mi je povedal, da spojov obodov svojih točil in posod za med iz nerjavečega jekla ne zvijajo več, ampak jih topo varijo ter s tem omogočajo boljše čiščenje posod. Pokazal mi je tudi novo izvedbo sit za med, ki so narejena iz tako fine mrežice, da zadržijo tudi najmanjše delce voska. Od slovenskih izdelovalcev opreme je razstavljalo samo Šiviljstvo Kunstelj iz Mengša. Glede na vrvež, ki je nenehno vladal okoli njihovega razstavnega prostora, sklepam, da so kar dobro prodajali svoje zaščitne obleke.

Na kongresih je zelo pogosto navezovanje stikov.

Ukrajinsko bratstvo čebelarjev iz Kijeva je organiziralo večerni sprejem s kulturnim programom, ki smo se ga udeležili trije Slovenci. Tam smo imeli priložnost poklepetati z različnimi pomembnimi osebnostmi iz čebelarskega sveta, na primer s prejšnjim in novim predsednikom Apimondie, z novim predsednikom nemških čebelarjev, s predsedniki čebelarskih zvez Avstrije, Italije, Francije, Turčije, Češke, Poljske, Madžarske, Argentine in še bi lahko našteval. Naj povem, da bodo organizatorji Apimondie čez štiri leta Ukrajinci.

Stike sem navezoval z najrazličnejšimi predstavniki tujih čebelarskih organizacij. Nekateri so se sami oglasili na našem razstavnem prostoru, druge sem našel na njihovih. Moram povedati, da je bilo pri nas ves čas zelo živahno. Vsak dan od 12. do 14. ure smo pripravili pokušnjo različnih medenih napitkov, enkrat pa celo pravo gostijo slovenskih prigrizkov. Sicer pa smo ljudem delili obvestila o forumu apiterapije v Sloveniji leta 2010, brošure o čebelarskem turizmu in brošure o vzrejevalcih matic kranjske čebele. Vseh pet predstavnikov ČZS, kolikor se nas je udeležilo kongresa v Franciji, je imelo polne roke dela, če smo želeli ustreči željam vsakega obiskovalca. Zlasti Andrej Sever je znal s svojim humorjem in dobro voljo poskrbeti za nepozabno razpoloženje. Nepogrešljivi pa so bili tudi svetoval-

Foto: Vlado Augustin

Razstavni prostor ČZS je pritegnil mnogo pozornosti, še posebej ob degustacijah medenih pijač.

ca Lidija Senič in Vlado Augustin ter podpredsednik ČZS Aleš Rodman. Ena izmed organizatoric kongresa, ki je večkrat prišla k nam na obisk, je povedala, da tako veselega razpoloženja, kakor je pri nas, ni najti nikjer drugod.

Kakšen pomen ima Apimondia kot svetovna čebelarska organizacija?

Apimondia je zveza nacionalnih čebelarskih organizacij in ima svoje člane po vsem svetu. Njena poglavitna naloga je organiziranje svetovnih kongresov ter različnih manjših simpozijev. Čez dve leti bo tak kongres, kot je bil letos v Franciji, v Buenos Airesu v Argentini, čez štiri leta pa v Kijevu v Ukrajini. Da je organizacija svetovnega čebelarskega kongresa za vsako državo prestižnega pomena, dokazuje tudi to, da se v promocijsko kampanjo vključujejo celo predsedniki zainteresiranih držav. Tako bo predsednik svetovnega čebelarskega kongresa Apimondie v Ukrajini sam predsednik države Viktor Juščenko, ki je tudi sicer čebelar s približno 400 čebeljimi družinami in svojim čebelarskim muzejem. Za organizacijo kongresa leta 2013 so se potegovala Italija, Bolgarija, Madžarska, Španija, Turčija in Ukrajina. Ker je v svojo promocijo največ vložila Ukrajina, je tudi premočno zmagala.

Ko je bil leta 2003 kongres Apimondie v Ljubljani, je lahko vsak slovenski čebelar od blizu spremljal vsa dogajanja v dvoranah, v katerih so potekala predavanja, in na razstavi, na kateri so bili prikazani najnovejši dosežki svetovnih proizvajalk opreme. To je bila priložnost, kakršne naša generacija še ni imela. Nekaj podobnega se nam obeta za leto 2010. Forum o apiterapiji pod pokroviteljstvom Apimondie sicer ni tako velik, kot je kongres, kljub temu pa bo to za vsakega našega čebelarja izjemna priložnost, da neposredno vidi in sliši svetovno znane strokovnjake s področij gojenja čebel in uporabe njihovih proizvodov za naše zdravje, marsikaj pa bo lahko odnesel tudi z bogate razstave. Pripravimo se torej na ta veliki dogodek in ga izkoristimo v kar največji meri. ■

Zanimivosti strokovnih predavanj na Apimondii 2009

Besedilo in foto: **Danilo Bevk**, Nacionalni inštitut za biologijo

Apimondia je bila tudi z vidika znanosti zelo velik dogodek. Na letošnji je sodelovalo približno 500 raziskovalcev čebel z vsega sveta. Svoje delo smo predstavili na 250 predavanjih in 370 plakatih. Ker so bili strokovnemu delu kongresa namenjeni samo štirje dnevi, so predavanja potekala vsaj v treh dvoranh sočasno, zato se seveda ni bilo mogoče udeležiti vseh.

Stari problemi ostajajo, napovedujejo se novi

Na predavanju dr. Koosa Biesmeijerja iz Velike Britanije smo slišali, da se je število čebeljih družin v obdobju 1985–2005 v Evropi zmanjšalo za 11%, v Srednji Evropi pa celo za 23 %. V istem obdobju se je število čebelarjev zmanjšalo za 30 %, v Srednji Evropi pa kar za 36 %. Kljub temu se je pridelava medu povečala. Vprašamo se lahko, ali zmanjšana populacija čebel še lahko povsod zadovoljivo opraši kmetijske rastline. Nič bolje ne gre čebelar samotarjam in čmrcljem, saj je v državah Evropske unije ogrožena kar približno polovica vrst.

Eden izmed poglavitnih krivcev za slabo stanje so pesticidi, ugotovitve dr. Jean-Marca Bonmatina iz Francije pa vzbujajo velike skrbi. Preučeval je ostanke insekticida imidakloprid v zemlji in rastlinah ob uporabi s tem sredstvom obdelanih semen koruze in sončnic. Ugotovil je, da ostanki v zemlji ostanejo dve do tri leta, rezultati poskusov pa so pokazali, da ostanki v cvetnem prahu lahko negativno vplivajo na čebele. Omeniti velja, da so v njegovih poskusih na čebele vplivale že vsebnosti, ki jih z običajnimi analizami niti ne zaznamo.

Veliko pozornosti je bilo namenjene tudi novi nadlogi v evropskem čebelarstvu, to je azijskemu sršenu *Vespa velutina*, ki so ga Evropi prvič opazili leta 2005 v Franciji. Čeprav se azijska čebela uspešno brani pred njim, to ne velja za evropsko medonosno čebelo, zato lahko ta sršen povsem uniči njene družine. Zaradi velikega razmnoževalnega potenciala se je doslej že precej razširil po Franciji, zato upanja, da bi ga zatrlji, ni več. Raziskovalci skušajo zdaj zanj razviti učinkovite pasti.

Sršenom utegnejo koristiti podnebne spremembe, ki sicer čebelarjem že zdaj povzročajo težave. Dr. Yves Le Conte iz Francije je predstavil vpliv podnebnih sprememb na čebelje populacije in bolezni. Vplive je razdelil na več vrst. Padavine in

sprememba temperature vplivajo na pašno vedenje posamezne čebele, torej na to, ali bo odletela na pašo in kaj bo nabirala (ob vročini vodo in ne medicino). Na ravni družine temperatura okolja vpliva na termoregulacijo (uravnavanje temperature) panja in razvoj družine. Vreme seveda vpliva tudi na rastline, saj te ob suši izločajo manj medicine, imajo manj cvetnega prahu ali pa sploh ne cvetijo. Podnebne spremembe vplivajo tudi na razvoj bolezni. Tako je na primer posledica podaljšanega obdobja zaleganja večje število varoj. Medonosna čebela je razširjena na podnebno zelo raznovrstnih območjih, zato lahko pričakujemo, da se bo spremembam, če ne bodo prehitre, lahko prilagodila. Nujen pogoj za prilagajanje pa je ohranjanje velike genetske pestrosti njenih populacij.

Dr. Wayne Esaias iz ZDA je predstavil raziskavo, v kateri so vpliv podnebnih sprememb na čebeljo pašo ugotavljali z mrežo panjev na tehnicah in Nasinih satelitov. Ugotovili so, da se v nekaterih delih ZDA drastično spreminjajo pašne razmere. Zdaj se paša pojavi kar 27 dni prej kot pred štirimi desetletji.

Apiterapija

Na Apimondii smo lahko prisluhnili tudi novim spoznanjem na področju apiterapije. Rus dr. Vasilij N. Krilov je predstavil poskuse na podganah, ki so pokazali, da čebelji strup pripomore k obnovi poškodovanih živcev. Njegov rojak dr. Igor Kripolov Moskvini pa je predstavil uporabo sestavin čebeljega strupa pri zdravljenju alkoholizma.

Francoz Patrice Percie du Sert je s poskusi na živalih pokazal, da mlečnokislinske bakterije, ki so v svežem ali zamrznjenem cvetnem prahu, lahko zavirajo rast škodljivih bakterij v črevesju. Glede na to cvetni prah deluje tudi probiotično.

Zelo zanimivo je bilo predavanje japonskega zdravnika Osame Mizukame, ki svoje paciente, obbolele za rakom, zdravi s propolisom. Ta naj bi vseboval različne snovi, ki delujejo proti raku, poleg tega pa krepi imunski sistem, ki je pri tovrstnih bolnikih pogosto oslabil. Zaradi protivirusnega in protibakterijskega delovanja jih varuje pred virusnimi in bakterijskimi obolenji. Ker vsebuje antioksidante, jih varuje tudi pred škodljivimi prostimi radikali, ki lahko povzročijo nastanek novih rakavih celic. Propolis je do zdaj uporabil pri več kot 500 pacientih.

Poudariti je treba, da terapija s propolisom po večini ni bila samostojna, ampak je dopolnjevala metode klasične medicine. Uspešnost zdravljenja ob uporabi propolisa je pomembno večja od uspešnosti zdravljenja samo s kemoterapijo in obsevanji. Propolis bolnikom izboljša kakovost življenja, jim ga podaljša ali jih celo povsem pozdravi.

Na podlagi slišane lahko rečem, da si na forumu o apiterapiji in apikvaliteti, ki bo prihodnje leto v Ljubljani, lahko obetamo res zanimiva predavanja.

Čebele v mestih in roboti

Čebelarjenje ni le dejavnost podeželja, saj se vse pogostejše pojavlja tudi v mestih. Liam Devany iz Velike Britanije je predstavil pomen in težave čebelarjenja v urbanih okoljih. Zanimivo je, da je danes mesto marsikdaj lahko do čebel prijaznejše življenjsko okolje kot kmetijska območja. Zakaj? V mestih je uporaba fitofarmaceutskih sredstev manjša, čebele pa imajo v nasprotju z obsežnimi površinami monokultur na cvetočih vrtovih in v parkih pašo celo sezono.

Zelo je izstopalo zanimivo predavanje dr. Karla Crailsheima iz Avstrije z naslovom »Kako se roboti lahko učijo od čebel?« V njem je predstavil, kako lahko preproste vedenjske vzorce in komunikacijo čebel uporabljajo pri pisanju algoritmov za robote, ki tako kot čebele delujejo v skupini.

Predstavila se je tudi slovenska znanost

Na Apimondii smo sodelovali tudi slovenski raziskovalci čebel in čebeljih pridelkov (nekateri od navedenih se kongresa sicer niso udeležili, a so bili soavtorji predavanj in plakatov). Z Biotehniške fakultete so sodelovali **doc. dr. Janko Božič, dr. Urška Kropf, dr. Jasna Bertonecelj, asist. Mojca Korošec in prof. dr. Terezija Golob**. Predstavili so raziskave o vplivu etanola na socialno komunikacijo

Dr. Janko Božič med predavanjem o vplivu etanola na socialno komunikacijo čebel

čebel, o geografskem izvoru slovenskega cvetličnega in gozdnega medu in o karakterizaciji slovenskega smrekovega in hojevega medu. Soavtorja predavanja o geografskem izvoru medu sta bila **dr. Nives Ogrinc in dr. Marijan Nečemer** z Inštituta Jožef Stefan.

S Kmetijskega inštituta Slovenije so sodelovali **dr. Peter Kozmus, Lucija Žvokelj, Maja Ivana Smodiš Škerl, prof. dr. Aleš Gregorc in doc. dr. Vladimir Meglič**. Predstavili so raziskave o karakterizaciji vrst in populacij čmrljev v Sloveniji, o vzreji matic v različnih razmerah in o vplivu pesticidov na goltne žleze čebel.

Apimondie sva se kot predstavnika Nacionalnega inštituta za biologijo udeležila tudi **dr. Jasna Kralj in Danilo Bevk**. Predstavila sva vpliv varoj in noseme na učenje čebel in vpliv pesticidov na pašno vedenje. ■

Zahvala

V svojem imenu in v imenu ČZS se iskreno zahvaljujem ge. Lidiji Senič, g. Vladu Avguštinu, g. Andreju Severju, g. Francu Šivicu in g. Alešu Rodmanu za odlično promocijo kranjske čebele, slovenskega medu, Čebelarke zveze Slovenije in Slovenije na Apimondii 2009 v Franciji. Med udeležence kongresa so razdelili velikansko količino promocijskega gradiva o kranjski čebeli in slovenskem medu, ena izmed njihovih ključnih nalog pa je bila promocija kongresa Apiterapije leta 2010 v Sloveniji. Po vtisih naših predstavi-

kov je bila stojnica ČZS med najbolj obiskanimi na kongresu, predvsem pa je imela »dušo«. Po njihovih besedah ljudje še zdaj ne morejo pozabiti Apimondie 2003 v Ljubljani, saj je bil to za številne najboljši kongres do zdaj, predvsem zaradi nas, slovenskih čebelarjev, ki smo velikodušno sprejeli goste iz vsega sveta. Odzivi na predstavitve ČZS v Franciji kažejo, da je bila odločitev za najetje stojnice prava.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Čebelarjeva opravila v AŽ- in nakladnih panjih v novembru

Besedilo in foto: **Marija Sivec** – Sužid

Mračni november

Ta mesec je, vsaj zame, najbolj depresiven v letu. Dnevi se še kar neusmiljeno krajšajo, čudovito obarvano jesensko listje je že odpadlo, pri čebelah ni nobenega dela več, kar je narejeno, je narejeno in napak se več ne da popraviti ... Ta mesec je že slišati govorice, kako so nekemu ali nekim čebelarjem propadle čebele, največkrat zaradi nepravočasnega in ne dovolj temeljitega zatiranja varoj.

Ker kot poklicni čebelarji živimo skoraj samo od dohodka, ki ga ustvarimo s čebelami, je moje novembrsko razpoloženje razumljivo. Ni pomembno, koliko let kdo čebelari in s koliko čebeljimi družinami, vsako leto se na svojih lastnih izkušnjah naučimo kaj novega in, Bog ne daj, da bi se mi napake iz minulega obdobja maščevale z odmrtnjem čebel čez zimo.

Novembra se temperature še naprej znižujejo in pogoste so slane. Čebele, ki so se stisnile v zimsko gručo, hočejo imeti mir, zato v čebelnjaku ali v njegovi bližini ni priporočljivo početi stvari, ki povzročajo hrup. Ker miši in roveke iščejo hrano in toplo zavetje, jim moramo z zaporicami na bradah panjev ali z vrečkami strupa na zadnji strani čebelnjaka preprečiti, da bi oboje našle v panjih. V teh jesenskih dneh že ugotavljam, da je na betonu pred čebelnjakom (na stojiščih nakladnih panjev in v travi tega ni videti) vse polno iztrebkov ptičev, ki so se navadili na »hitro hrano«. Potrka, počaka, in ko pride čebela, jo poje. Potem odleti, in ko je spet lačen, vajo ponovi. Resnici na ljubo, ne vem, kako učinkovito rešiti to nadlogo.

Zimsko zatiranje varoj z oksalno kislino – kapanje

Ptiči, nosema

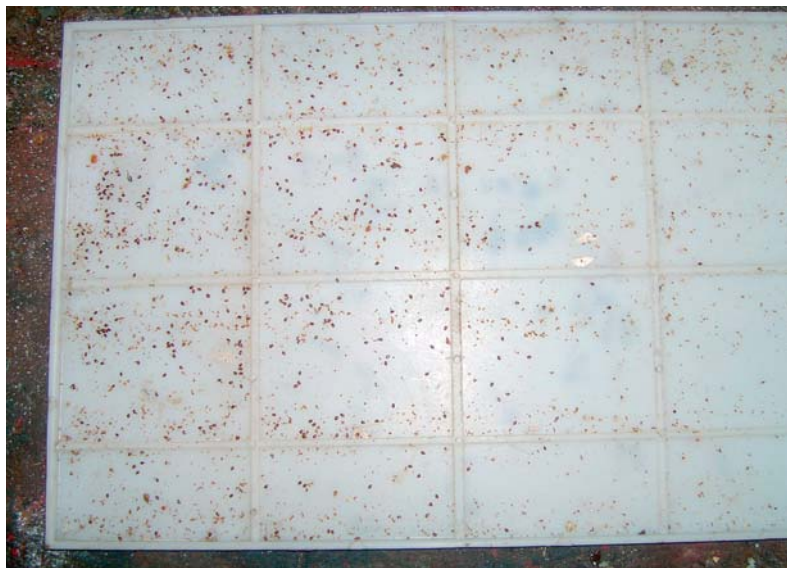
Vsako zimo damo zaradi noseme v analizo vzorce čebel iz več stojišč, tudi iz čebelnjaka, v katerem imamo AŽ-panje. Rezultati analiz nas ne presenečajo več, saj je vsako leto največ noseme v AŽ-panjih, te družine pa do pomladi tudi najbolj oslabijo, zato jih povprečno tudi največ propade. Osebo mislim, da imajo precej zaslug za to obiski ptičev in s tem povezano vznemirjanje čebel, saj streha pred dežjem ne varuje samo panjev, ampak tudi ptiče.

Zatiranje varoj

Če bo vreme lepo, bomo konec novembra pri čebelah zatirali varoje. Po pravici povedano, ne mudi se nam preveč. Lahko se zgodi, da je v začetku novembra v kakem panju še ostalo nekaj pokrite zalege, še posebej, če je bila jesen lepa in topla. Preden zdravimo čebele, vedno najprej pogledamo vremensko napoved. Po mojih izkušnjah, ni pomembno samo, da je tisti dan temperatura več kot 10 °C, saj mora taka ostati tudi nekaj prihodnjih dni. Res je, da je panj odprt samo nekaj minut, vendar se moramo zavedati, da se bodo čebele, ko jih bomo pokapali z raztopino oksalne kisline, v kateri je tudi sladkor, vznemirile in še nekaj dni begale po satju.

Razporeditev satov

Že v eni izmed prejšnjih števil Slovenskega čebelarja sem zapisala, da ob pripravi čebel za zimo postavimo svetlejša sate na eno stran plodišča in izpustimo deseti, krajni sat. Zato se čebele čez zimo pomaknejo na drugo stran, kjer sta temnejše satje in med, ki so ga do tedaj že prenesle iz svetlejših satov. Pred posegom odstranimo vse prazne sate, ne glede na to ali je en sam ali jih je več. Če imajo čebele zalogo vse do zadnjega sata, pa odstranimo celo kak meden sat, če ni družina tako močna, da se ga dotika. Begajoče čebele se ob motnjah od zunaj ali ob otoplitvah ne bodo izgubile na praznih satih, pri slabših družinah pa se ne bo pojavil tihi rop. Če jim zgodaj spomladi primanjkuje hrane, lahko na prazen prostor dodamo meden sat, tako da ti sati ne bodo po nepotrebnem plesnili, ko bodo čebele začele zalegati in se bo v panju pojavil kondenz. Ko bo treba dodajati satnice, bo zanje prostor in delo bo hitro opravljeno – torej same dobre stvari.

Testni vložek – če ne bi zatirali varoj, bi bila spomladi katastrofa

Varoacidi

Čebelarji vemo, da poletne, kratkožive čebele živijo v panjih najpozneje do sredine septembra, tiste, ki ostanejo v panju, pa so dolgožive zimske čebele. Zadnja leta nam je že prišlo v zavest, da moramo čebele krmiti takrat, ko so v panjih še kratkožive čebele, da jih tako do konca izčrpamo in da s predelavo hrane po nepotrebnem ne obremenjujemo zimskih čebel. Prav tako se nas večina tudi zaveda, kako pomembno je pravočasno zatiranje varoj. Čeprav so nam v zadnjih dveh letih veterinarji razdelili zdravila, ki delujejo vsaj šest tednov, je dejstvo, da samo z enkratno vstavitvijo trakov, prepojenih z ustreznim sredstvom, ne dosežemo takšnega učinka, kot bi ga radi in kakršen bi po našem mnenju moral biti. Julija in avgusta, ko se dan krajša, se število čebel v panjih manjša, manjši je tudi obseg pokrite zalege, pod pokrovci, kamor ne seže nobeno zdravilo (z izjemo mravljinčne kisline, vendar je mi ne uporabljamo), pa je čedalje več varoj. Moja kmečka pamet mi pravi, da neki namaz na plastičnih trakovih čez šest tednov ni več tako učinkovit, kot je bil prve dni. Manj ga je zato, ker so ga čebele že raznesle in ker je tudi že razpadel. Bojim se, da varoje, ki sicer odpadejo, ostanejo žive, si opomorejo in znova zlezejo na čebele.

Varoja napada naše čebele že več kot dvajset let in čebelarji smo poskušali že vse mogoče učinkovite in manj učinkovite snovi, ki vse ostajajo v vošku, zato so varoje čedalje bolj odporne, čebele pa čedalje bolj ogrožene.

Sprašujem se, kako bi bilo, če bi takoj po točenu uvedli neko »šokterapijo«, ne sicer z mravljinčno

kislino, temveč s čim drugim, dolgotrajno zatiranje pa prihranili za pozneje, npr. za drugo polovico avgusta ali september? Je že kdo razmišljal o tem ali celo tako dela?

Nekoč in zdaj

Kadar razmišljam, kako so čebelarili naši predniki, se ne morem otresti misli, da so imeli, seveda za takratne razmere, dobro taktiko. Danes se, na žalost že zaradi varoze, ne da več čebelariti na ta način. Čez zimo so pustili samo nekaj srednje močnih družin z mladimi maticami in tiste, ki so jim prizanesli, so s količino

medu in čebel tudi prezimile, saj so bile zdrave in ravno prav močne. Slabiče, ki so takšni postali zaradi različnih vzrokov (nosema ali kaka druga bolezen, slaba matica ...), so uničili, močne družine pa so jim dale med. Vosek so porabili za druge stvari, nove družine pa so vsako leto naredile tudi novo saetje. Panje so očistili in jih pripravili za novo sezono.

Kaj pa mi? Marsikdo zazimi vsako, še tako kilavo družino, satnice so prepolne vseh mogočih ostankov zdravil iz prejšnjih let in satov ne menjamo, dokler niso črno črni.

Včasih je med veljal za zdravilo, dandanes je uvrščen med živila – je varno, zdravo in naravno živilo.

Na nas čebelarjih je, da tako tudi ostane. ■

Foto: arhiv ČZS, Hinko Smrekar

Veterinarski nasveti za november

Besedilo: **mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.**, VF – NVI, OE Maribor – Ptuj

Za november so značilne velike temperaturne spremembe. Jutra so lahko dolga in hladna, tudi snežena, mokra in meglena. Megla se včasih vleče vse tja do poldneva. Sonce lahko greje le nekaj ur na dan in prav ta čas bomo čebelarji izkoristili za opazovanje izleta čebel in preverjanje odprtosti zrel, da čebel ne bi obiskale miši.

Po vedenju čebel na bradi lahko sklepamo, kakšne so čebelje družine. Panje lahko odpremo in pregledamo medišča, vstavimo pa tudi testne vložke z mrežo za kontrolo varoj.

Če so čebele zapustile medišče, odvezamemo satje in pokrijemo rešetko. Pri tem pa se pojavi problem skladiščenja odvečnega satja. Najprej ločimo dobro satje od slabega, saj moramo staro in neuporabno satje izločiti iz nadaljnje uporabe. Satje, ki ga bomo uporabili prihodnjo sezono, lahko hranimo na prepihu, v suhem in hladnem prostoru, v katerem temperatura ni višja od 10 °C.

Skladiščeno satje rada napada voščena vešča, zato ga moramo zaščititi. Znanih je več načinov:

- z zamrzovanjem (pri temperaturi –15 °C v dveh urah propadejo vse razvojne oblike vešče, potem pa satje premestimo v suh in zračen prostor),
- s hlapi očetne kisline (ta ne ubija samo vešče, ampak tudi spore noseme; za kubični meter prostornine potrebujemo 2 litra 80-odstotne očetne kisline, ki jo v plitvi posodi za teden dni postavimo na najvišje mesto nad sati v dobro zaprtem prostoru),
- s hlapi timola (ti uničijo vse razvojne oblike vešče).

Če v čebelnjaku še nismo očistili in razkužili praznih panjev, je zdaj pravi čas tudi za to. Za razkuževanje uporabimo 2–5-odstoten vroč natrijev

hidroksid, s katerim operemo tako panje kot tudi ves pribor.

Po štetju dnevnega odpada varoj bomo v zadnjih dneh meseca ali v začetku meseca decembra – odvisno od dnevnih temperatur – izvedli zimsko zatiranje varoj. Dnevna temperatura ne sme biti nižja od 5 °C. Ker pri večini čebeljih družin ne bo več zalege, imamo zdaj največ možnosti, da čebele temeljito očistimo teh zajedavcev. Upoštevati moramo navodilo, ki nam ga je dal veterinar.

Biti moramo zelo pozorni na doziranje oziroma na številčnost zasedenih ulic v panju. Za eno čebeljo družino, ki zaseda več kot šest ulic, potrebujemo 1 ml perizina in 50 ml mlačne vode, ki ju dobro premešamo, nato pa raztopino čim bolj enakomerno škropimo po čebelah v vseh zasedenih ulicah. Za šibkejšje družine, ki zasedajo 4–5 ulic, potrebujemo 25 ml zdravilne delovne raztopine, pri slabih in ne popolnoma razvitih čebeljih družinah, ki zasedajo manj kot 4 ulice, pa 15 ml zdravilne delovne raztopine. Pred začetkom zatiranja moramo na podnico panjev vstaviti testne vložke z mrežo. Po 24–48 urah po vstavitvi perizina preštajemo odpadle varoje, potem pa očiščene vložke vrnemo. Če medišče ni prazno, čebeljih družin ne zdravimo!

Pri delu s perizinom moramo uporabljati zaščitna sredstva. Po končanem delu si moramo roke temeljito umiti z milom in vodo.

Na koncu naj vse čebelarje še opozorim, da nadaljujemo laboratorijske preiskave medu na navzočnost *P. larvae* (povzročitelj hude gnilobe čebelje zalege) in preiskave zimskih mrtvic na *Nosema apis* in *Acarapis woodii* (kontaktni osebe smo pristojni veterinarji VF UL, NVI). ■

DOGODKI IN OBVESTILA

Novim apiterapevtskim spoznanjem naproti

V juniju 2009, je 49 čebelark in čebelarjev, po večini iz mariborske regije, pa tudi z drugih območij Slovenije, odpotovalo na enodnevno čebelarstvo ekskurzijo. Sekcija za apiterapijo je pripravila zanimiv program tako za področje apiterije kot tudi za čebelarstvo nasploh.

Zjutraj nas je v prijazni vasi Škofiče ob prekrasnem Vrbskem jezeru sprejel nestor in inovator v

čebelarstvu, koroški Slovenec g. Matjaž Krasnik. Do nedavnega je čebelaril še z 200 družinami v dvetretjinskih 10-satnih nakladah, po dopolnjenem 80. letu pa je svoje čebelarstvo zmanjšal na 50 družin. V preteklosti je pogosto predaval članom društev na Koroškem, v zadnjem času pa je opustil tudi to dejavnost. Vsako leto v obdobju akacijeve paše zamenja vse matice, ki jih vzredi sam. Trdi, da nima izgub. Mlade

APIMEDICA &
APIQUALITY
2010

*S čebelami
do zdravja*

APIMEDICA & APIQUALITY FORUM 2010

3. APIMONDIA MEDNARODNI FORUM
O APITERAPIJI IN
2. APIMONDIA MEDNARODNI FORUM
O APIKVALITETI

28. september do 2. oktober 2010

Slovenija · Ljubljana, Maribor, Bled, Lipica, Dolenjske Toplice

ORGANIZATORJA

Čebelarstva zveza
Slovenije
www.czs.si

Apimondia
www.apimondia.org

VSEBINA

- strokovna predavanja
- satelitski simpoziji
- API-EXPO – mednarodna razstava čebelarstva
opreme in izdelkov
- mednarodno tekmovanje za najboljši med in
medeno pijačo
- predavanja za javnost
- festival čebelarstva in čebelarski izleti po vsej
Sloveniji

Maribor

Lipica

Ljubljana

Bled

Dolenjske Toplice

Apimedita & Apiquality forum 2010 – priložnost za slovenske čebelarje

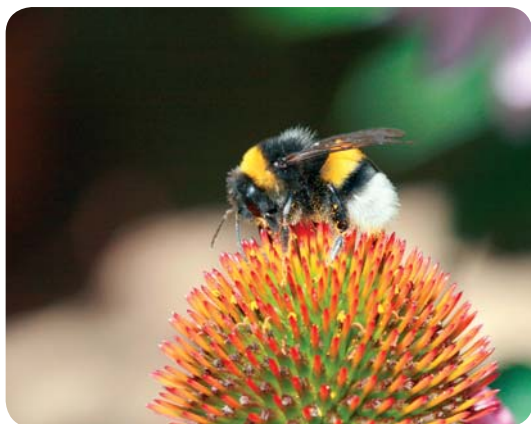
Dr. Milan Pogačnik,
minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano RS

Edinstveno poslikane panjske končnice; Anton Janša, prvi učitelj čebelarstva na avstrijskem cesarskem dvoru in začetnik modernega čebelarstva v Sloveniji; pridna in miroljubna Kranjska čebela... To je le nekaj drobcev iz dolge in bogate zgodovine slovenskega čebelarstva.

Danes so čebele in čebelji izdelki poleg kulturne dediščine sestavni del slovenske kulinarike, turizma, medicine in zdravstvene nege. Ne smemo pa pozabiti na ključno vlogo čebel, ki jo opravljajo z oprraševanjem v kmetijstvu.

Zavedanje pomena čebel in čebelarstva v Sloveniji je na visoki ravni. Enotno zdravljenje čebel, pomoč čebelarjem pri nakupu opreme, potrebne za pridelavo zdrave hrane, izvajanje analiz kakovosti slovenskega medu, sistem svetovanja in usposabljanja čebelarjev preko javne svetovalne službe v čebelarstvu je samo nekaj aktivnosti, ki jih podpiramo z namenom nadaljnega razvoja čebelarstva pri nas. Skrb za čebelo nas je privedla tudi do pobude Slovenije v EU, da preučimo problematiko izginjanja čebel. Vesel sem, da imamo tudi Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, ki ga potrošnik lahko prepozna v značilnem, zanj oblikovanem kozarcu, med pa je slovenskega izvora z nadzorovano kakovostjo.

Naj ob tej priložnosti izrazim veselje in čestitam Čebelarški zvezi Slovenije, da je uspela pridobiti organizacijo svetovnega čebelarskega kongresa leta 2010. To ni samo organizacijski in logistični izziv. Predvsem je priložnost, da v domačem slovenskem okolju predstavimo naše čebelarstvo in Kranjsko čebelo ter priložnost za nova spoznanja v stroki.

Mednarodno tekmovanje za najboljši med in medeno pijačo

Prvič bo v okviru Foruma Apimedita & Apiquality organizirano mednarodno ocenjevanje. Vabimo vas k sodelovanju na tekmovanju za najboljši med in najboljšo medeno pijačo.

Pogoji za sodelovanje na ocenjevanju medu:

- kategorije ocenjevanja: cvetlični, akacijev, gozdni, kostanjev, lipov med
- med mora biti pridelan v obdobju med 1. avgustom 2009 in 30. julijem 2010
- rok za pred prijave je **15. avgust 2010**
- kandidati morajo priložiti prijavi analizni list akreditiranega laboratorija
- kotizacija znaša 50,00 €
- natančni razpisni pogoji bodo objavljeni naknadno na spletni strani www.apimedita.org

Pogoji za sodelovanje na ocenjevanju medenih pijač:

- kategorije: medeno žganje, medeni likerji, medeni likerji z dodatki, medice, medene penine izdelane po klasični metodi
- rok pred prijave je 15. avgust 2010
- kotizacija na udeležbi na tekmovanju za medene pijače znaša 70,00 €
- tekmovalci morajo prijavi predložiti analizni list akreditiranega laboratorija
- natančni razpisni pogoji bodo objavljeni naknadno na spletni strani www.apimedita.org

ČZS za slovenske čebelarje išče možnost sofinanciranja kotizacije za ocenjevanja. O možnostih boste obveščeni v eni od naslednjih številki Slovenskega čebelarja.

Generalni pokrovitelj foruma

SODELOVANJE NA RAZSTAVI API-EXPO IN MOŽNOSTI ZA SPONZORJE

Mednarodna razstava API-EXPO bo potekala na Gospodarskem razstavišču od 28.9. – 1.10.2010 in je namenjena predstavitvi ponudnikov čebelarstva opreme in pripomočkov in proizvajalcev medu in izdelkov iz medu. Razstava bo odprta tako za udeležence Forum, kot tudi za strokovno in laično javnost.

K sodelovanju vabimo domača in tuja podjetja, ki bi se želela promovirati kot sponzorji mednarodnega čebelarskega dogodka. Organizatorji smo pripravili različne možnosti za promocijo.

Rok za zgodnjo prijavo:

Informacije za sponzorje:
GORMICE d.o.o.
Natalija Bah Čad
Štihovala 4, SI-1000 Ljubljana
T: +386 (0)1 430 51 03
F: +386 (0)1 430 51 04
E: apimedita@go-mice.eu;
www.go-mice.eu

15. januar, 2010

Informacije za razstavljalce
Gospodarsko razstavišče Ljubljana
Ana Božič
Dunajska 17, SI-1000 Ljubljana
T: +386/01/300 26 54
F: +386 (0)1 300 26 59
E: ana.bozic@gr-sejem.si
www.gr-sejem.si

matice mu do jeseni ustvarijo sijajne, močne družine, ki dobro prezimijo. Med drugim je napisal tudi knjižico z naslovom: »S karniko čebelarimo uspešno, inovativen način pridobivanja propolisa ter hitro in preprosto žičenje satnikov in vtapljanje satnic«.

Manjšim čebelarjem še vedno priporoča pridobivanje propolisa na klasičen način, to je prek mrež, čebelarjem z večjim številom družin pa priporoča svoj postopek. Svoj projekt nam je predstavil v tekoči slovenščini. Za izvedbo projekta je uporabil star pralni stroj iz domačega gospodinjstva, seveda pa je ženi pred tem kupil novega. Pralni stroj je nekoliko predelal (odstranil je črpalko in opravil nekaj manjših posegov). Drugi aparat, ki ga je potreboval za izvedbo svojega projekta, je Thomasov stroj za točenje pokrovcov.

Pridobivanje propolisa je treba ciljno usmerjati. To nalogo načrtuje čebelar za obdobje po paši, približno od začetka avgusta do konca septembra. Na vrhu naklade je vse leto predal, v katerem je pitalnik z odprtino za dostop čebel do hrane. Poleg pitalnika je v predalu še prostor za testo. Postopek začne tako, da pripravi plastične mrežice v velikosti naklade ter pod odprtino za dostop do hrane izreže v mreži še eno odprtino. Čez satnike položi 5 mm debele in 8–10 mm široke letvice. Na ta način čebelarom omogoči, da luknjice na mreži izdelajo po vsej površini, saj bi v nasprotnem čebele odlagale propolis samo nad ulicami in pridelek bi bil manjši. Na plastično mrežo položi tanko laneno krpo z enako veliko odprtino, kot je na mreži. Na tej laneni krpi v velikosti naklade se nabira propolis, ki bi bil sicer odložen na dnu predala pitalnika.

Konec septembra, ko so čebele že nanosile propolis, odstrani tako plastične mreže kot laneno krpo. Oboje zmečka in odloži v pralni stroj, v katerega je pred tem nalil 12 litrov 96-odstotnega etanola. 20 do 25 mrež »pere« v pralnem stroju dve uri. Potem še enkrat doda do 25 mrež in nadaljuje »pranje« (ima 50 družin). Nato propolisovo raztopino iztoči iz pralnega stroja. Na ta način dobi raztopino, v kateri je od 17 do 20 % suhega propolisa.

Postopek pridobivanja nadaljuje v centrifugi. Jekleni vložek centrifuge je opremljen z močno plastično mrežo. Jekleni vložek z vrečo vzame iz centrifuge in ga na zunanji strani ovije z dvema slojema laboratorijskega filtrirnega papirja. V notranjost jeklenega vložka pritrdi zelo gosto laneno vrečo. V tako pripravljeno centrifugo vlije 10 do 12 l gosto tekočega propolisovega luga (iztočenega iz pralnega stroja). Po 15 minutah centrifugiranja dobimo kristalno čisto 15–17 % propolisovo tinkturo.

V centrifugi ostane približno 2,5 kg polsuhe, kruhovemu testu podobne mase. To maso lahko znova razmehča s približno 5 litri 96-odstotnega

Foto: Norbert Jedlovnik

Center apiterapije v Söllu

etanola. Po nekaj dneh namakanja in pogostega mešanja dobi s centrifugiranjem še 5–7 % propolisovo tinkturo. Ta je idealna za redčenje prej pridobljene 15–17% raztopine. Ostanek, ki ga sestavljajo vosek, cvetni prah in propolis, je še vedno koristen.

Za izdelavo krem, mil in drugih gostih izdelkov potrebujemo propolis brez alkohola. Tega lahko s segrevanjem izparimo ali pa ga na novo pridobimo. Za ta namen potrebujemo vakuumsko destilacijsko napravo. Na ta način so izgube materialov minimalne.

Po prijetnem slovesu od prijaznega gospoda Krasnika smo odpotovali na dolgo pot na Tirolsko, kjer smo v naselju Söll v bližini Kufsteina odkrili Svet čebel, Center apiterapije in še veliko več.

Duša obsežnega in zahtevnega projekta je draguljar g. Heinrich Hüttner, ki iz dohodka svoje obrti sofinancira razvoj projekta. Vodja obrata je stalno zaposleni agronom g. Dieter Christen. Projekt je registriran na g. Hüttnerja, s prostovoljnimi delom pa mu pomaga več kot 40 članov društva. G. Hüttner je kupil 400 let staro kmečko gospodarsko poslopje, ga obnovil in minimalno prilagodil potrebam projekta. Zunanja podoba objekta daje sliko lepega tirolskega poslopja z imitacijo košev.

V notranjosti takoj opazimo, da je veliko več skrbi namenjene vsebini kot pa objektu. Sicer enonadstropna stavba je v celoti obložena z lesom. V pritličju so neke vrste točilnica, imenovana »Čebelarska sobica«, apiteka, prodajalna z največjo izbiro čebelarskih pridelkov v državi, in muzej ur s starodavno urarsko delavnico. V prvem nadstropju so čebelarski muzej, razstava o delu nobelovca prof. Karla von Frischa in arhiv z 250.000 stranmi najstarejših receptov za naravno zdravljenje. V njem so razstavljene tudi številna zdravilna zelišča, različni toniki ter mešanice čebeljih pridelkov in zelišč v kozarcih. V zadnjem delu poslopja je vzdolž stene nameščenih 50 nakladnih panjev, izoliranih s stiroporom. Žrela panjev so na zunanji strani tega prostora. V tem dokaj velikem, visokem in svetlem prostoru poteka

Apiterapevtsko vdihavanje zraka iz panjev

terapevtski del projekta. Poleg panjev so v njem še stoli in 10 postelj. Paciente posedejo ob panj in jih opremijo z masko z ventilom, prek katere vdihavajo zrak iz panja tako, da po vdihu zraka iz panja zaprejo ventil, zrak pa izdihnejo v prostor. Ob vdihu ventil spet odprejo z zasukom maske. Naprava ima tudi filter za cvetni prah.

Na leto se pri njih zdravi približno 600 pacientov. Pri njih se zdravijo bolniki z obolenimi dihalnimi potmi in dihalnimi organi, pa tudi tisti, ki z zdravljenjem uradne medicine niso zadovoljni ali jim ta ni mogla pomagati. Zdravljenje poteka v obliki 12-dnevne kure z dvema terapijama na dan – dopoldne in popoldne. Stroške zdravljenja, ki so 360 EUR za 12-dnevno kuro, plačajo bolniki sami. Razvili so tudi metodo pomirjanja. Bolnike, ki v tem prostoru ležijo na posteljah, zdravijo tako, da pri vseh 50 panjih odprejo visoke podnice. Čebele ventilirajo zrak skozi mrežo in pri tem povzročajo glasne enakomerne šume, ki skupaj z zrakom iz panja zdravilno delujejo na paciente.

Družabni čebelarji

Čebelarji imajo sicer vse leto precej dela, kljub temu pa najdejo čas tudi za druženje. Nedavno tega so bili juršinski čebelarji gostitelji 60 čebelar-skih kolegov iz Avstrije. Skupaj smo obiskali enega izmed naših najuspešnejših čebelarjev Janka Pislaka, v Sakušaku smo si ogledali Puhov muzej, pri predsedniku juršinskih čebelarjev Francu Križanu pa smo si ogledali tudi razstavo starih panjev, točil, zanimivo literaturo in najsodobnejše – elektronske panje. Ek-skurzijo po Sloveniji so gostje iz Avstrije končali v Herbersteinovi kleti, kjer jih je sprejel juršinski župan Alojz Kaučič.

Franc Križan

V zadnjem času se uveljavlja novo biološko zdravilo proti varoji s trgovskim imenom Apimilbiol. V Aziji varoja že dolga stoletja živi v sožitju s čebelami. Ob obisku v Indiji so g. Hüttnerju stari čebelarji pripovedovali, pa tudi sam je videl, da so čebele, kadar so se varoje v panju preveč namnožile, množično obiskovale neko drevo in v panj vnašale smolo tega drevesa. Izločki tega drevesa (Neebaum) niso smrtni, vendar preženejo pajke, ceke in varoje, tako da potem zunaj odmrejo. To je neke vrste naravno sredstvo za odganjanje žuželk. Že od l. 1999 satnike v panjih (imajo jih približno 200) na vsakih 14 dni rahlo poškopijo z mešanico apiinverta in smole tega drevesa (v razmerju dve tretjini apiinverta in ene tretjina smole) in se odlično obnese. Predvidevajo, da bo zdravilo na voljo prihodnje leto.

G. Hüttner za mlade pripravlja »Šolo na kmetiji«, neke vrste šolo v naravi v povezavi s čebelarstvom.

V prodaji imajo voščene, lepo dišeče posteljne vložke, ki preprečujejo sevanje iz tal. Metoda je znana že iz starega Egipta.

Vsako sredo ob 10. in 14. uri je t. i. ženski dan, imenovan »Lady Tag«. Na teh srečanjih govorijo o lepoti, dobrem počutju, naravni kozmetiki, preventivi pri ženskih težavah in podobno.

G. H. Hüttner je lastnik svetovne licence za zdravljenje s čebeljim zrakom. Pod strogo določenimi pogoji licenco prodaja posameznim interesentom po 16.000 do 18.000 EUR.

Obrat je od 1. maja do 26. oktobra odprt vsak dan od 9. do 17. ure, od 27. oktobra do 30. aprila pa samo ob sobotah od 9. do 17. ure.

Kot pravi g. Hüttner, čebelarji preveč govorijo samo o medu. Nekoč so bili tudi zdravilci, in to naj bi zdaj spet postali. Od našega gostitelja smo se poslovili z zahvalo in skromnim darilcem.

Norbert Jedlovčnik

Foto: Franc Križan

Medena kraljica

Na 47. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu – AGRA, ki je bil avgusta v Gornji Radgoni, smo slovenski čebelarji dobili prvo medeno kraljico. Nataša Bukovec iz Lipe v Prekmurju je 20-letna študentka mikrobiologije v Ljubljani ter članica ČD Beltinci. V prostem času rada odpotuje v svet knjig ali v tujino, kadar je doma, pa pomaga materi pri gospodinjskih opravilih ter očetu in bratu pri čebelarjskih opravilih. To, da je njen najljubši med akacijev, pa kaže, da je resnično prava dama in kraljica.

Kako se počutite kot prva medena kraljica v Sloveniji?

Počutim se lepo, saj sem zelo počaščena, da sem postala prva nosilka tega naslova, zato želim vestno opravljati svoje delo. Ljudem, ki niso dovolj ozaveščeni, želim prenašati glas čebelarjev ter svoje znanje o čebeljih pridelkih, da bi kupovali med ne samo pozimi, ko razsajajo obolenja, ampak tudi v drugih letnih časih.

Ali je mora medena kraljica poleg privlačne zunanosti imeti tudi znanje o čebelah in čebelarstvu?

Seveda, znanje o čebelah in čebelarstvu je celo pogoj. Na izboru za medeno kraljico komisija kandidatkam zastavlja tudi vprašanja iz čebelarstva in nanje moraš pravilno odgovoriti. Vprašanja se mi niso zdela težavna, so pa zajemala celoten spekter čebelarstva. Na ustnem preverjanju pred komisijo je morala vsaka kandidatka posebej predstaviti posamezne čebelje pridelke, njihove lastnosti in koristi.

Kakšno je vaše poslanstvo medene kraljice?

Najširšo javnost, pa tudi svoje prijatelje in sošolce želim poučiti o koristnosti medu in drugih čebeljih pridelkih ter o pomembnosti čebel, saj kot pravi znana misel: »Če bi čebela izginila z obličja sveta, človeku ne bi ostalo več kot štiri leta življenja.« K mojemu poslanstvu spadajo tudi promocija čebelarskega turizma in nastopi na čebelarjskih prireditvah.

Torej vas lahko čebelarstva društva povabijo na svoje prireditve?

Da, tista društva, ki to želijo, me lahko povabijo, saj se bom z veseljem udeležila njihove prireditve. Za dogovor naj pokličejo mag. Lidijo Matavž na tel. št. 031/622 730.

Kateri je vaš najljubši čebelji pridelek in zakaj?

Hmm, moj najljubši je kar med, verjetno akacijev, ker je slaček in ima najboljši okus, gozdni medovi se mi zdijo nekoliko pregrenki. Tudi propolis rada uporabljam, saj odlično pozdravi ranice.

Ali ima medena kraljica tudi svoje čebele?

Foto: MB

Imam svoj panj, ki sem ga tudi sama porisala, sicer pa za čebele skrbita brat in oče. Sama čebelam priskrbim vodo in jih hranim, vedno pa pomagam pri točenju medu.

Ali je medena kraljica do trotov kaj bolj prijazna kot čebele delavke?

Ja, trudim se biti, sicer pa so do trotov prijazne tudi čebele, ker imajo korist od njih.

Ali medena kraljica kdaj zboli?

Že dolgo ne, kadar pa se to zgodi, priskoči na pomoč med.

Kaj bi za konec še radi sporočili slovenskim čebelarjem?

Naj bodo še naprej pridni pri delu in naj tudi sami še naprej ozaveščajo ljudi. Vsi so marljivi in željni znanja, zato je prav, da svoje znanje prenašajo naprej, pri tem pa jim bom pomagala tudi sama.

Pogovarjal se je: MB

Medeni dan v Hočah

Čebelarji ČD Hoče smo v delovni načrt društva za leto 2009 že tretjič zapored uvrstili tudi organizacijo prireditve Dan pohorskega medu, ki smo jo letos preimenovali v Medeni dan v Hočah. Ker sta bili prejšnji prireditvi zelo uspešni, smo se naloge lotili še z večjim zanosom. Krajanje in občane matične občine Hoče - Slivnica smo želeli še bolj seznaniti s pomembnostjo čebelarstva za kmetijstvo, pa tudi s tem, da gre za pomembno pridobitno dejavnost oziroma kmetijsko panogo. Posebej se nam je zdelo pomembno, da spoznajo, kako pomembno je uživanje čebeljih pridelkov, pridobljenih iz okolja, v katerem živijo.

V minulih letih smo na Dan pohorskega medu za občane pripravili prodajo in pokušino čebeljih pridelkov ter organizirali predavanja zdravnikov o apiterapiji in živlcev o uporabi čebeljih pridelkov v prehrani. Ker sta bili prireditvi med občani obe leti dobro sprejeti, smo tokrat želeli še več.

Da bi v njej dejavno sodelovali mladi in starejši, smo za učence osnovnih šol razpisali likovni natečaj »Čebele, narava in človek«.

Posebnost našega čebelarstva društva je, da so v njem združeni čebelarke in čebelarji iz štirih občin: Hoče - Slivnica, Miklavž na Dravskem polju, Starše in Kidričevo. Prireditve organiziramo v različnih krajih, sodelujemo na občinskih praznovanjih, dobro pa sodelujemo tudi z občinskimi funkcionarji. Razpis smo poslali v vse osnovne šole v krajih, kjer živijo in delujejo naši čebelarji, ob tem pa smo jim ponudili tudi organizacijo in izvedbo naravoslovnega dne o čebelarstvu. Za tak naravoslovni dan smo pripravili:

- uvodni pogovor o čebelarstvu kot pomembni kmetijski dejavnosti;
- seznanitev s čebelarstvom z učnega lista, pripravljenega na šestih straneh v dveh zahtevnostnih stopnjah,
- ogled filma »S čebelo do medu«,
- prikaz čebelarških del in opravil v Domu kulture v Hočah s pokušino čebeljih pridelkov ter ogledom nagrajenih likovnih del učencev in razstave kmečkih žena,
- pisanje spisa, eseja ali druge pisne oziroma likovne oblike izražanja učencev.

Celoten program izvedbe naravoslovnega dne ter razpis likovnega natečaja smo šolam posredovali že marca. Zanimanje šol za oboje je bilo zelo veliko, saj se je za izvedbo naravoslovnega dne odločilo vseh sedem šol na našem območju, in to za vse razrede. Zaradi tega smo morali pripraviti dva učna lista v dveh zahtevnostnih stopnjah. Program

Foto: Ciril Tovšak

prireditve smo razširili na tri dni – dva dni za izvedbo naravoslovnega dne, tretji dan pa smo pripravili sklepno prireditev.

Priprave za izvedbo Medenega dne v Hočah so bile obširne in temeljite, saj smo jih začeli že maja. Z likovnimi pedagogi smo se dogovorili, da so strokovno ocenili likovna dela učencev. Predsednik pripravljalnega odbora g. Milan Skaza se je o organizaciji prireditve posvetoval z JSSČ, tako da je vse potekalo po pravilih, ki smo jim morali zadostiti, dogovarjal se je tudi s predavateljico, napovedovalko, izvajalci kulturnega programa ter povezoval vse, ki smo sodelovali pri izvedbi programa.

V okviru Medenega dne v Hočah smo v ponedeljek, 28. septembra 2009, pripravili sedem stojnic, na katerih so čebelarji dva dni prikazovali svoja opravila. Popoldne smo skupaj z likovnimi pedagogi (strokovno komisijo) postavili razstavo likovnih del učencev. Od prispelih 230 risb so jih za razstavo izbrali 84. Za svoje delo je priznanje in nagrado prejelo 30 učencev, priznanje pa 54 učencev.

Za 671 učencev in učiteljev osnovnih šol Hoče s podružnično šolo Reka Pohorje, Slivnica, Fram, Rače, Starše s podružnično šolo Marjeta, in Cirkovce smo 1. in 2. oktobra izvedli naravoslovni dan o čebelarstvu. Pri prikazu del je sodelovalo 25 čebelarjev, od tega 5 čebelarjev iz ČD Rače, in predstavnica aktiva kmečkih žena. Učenci in učitelji so bili s prikazanim zadovoljni. Učenci so veliko spraševali, zanimalo so jih čebele v oglednem panju, taljenje voska, točenje medu in pravzaprav vse, še najbolj pa medene pijače, med in sladoled z okusom medu, ki ga je učencem delil čebelar in medicar g. Medved. Za dobro izvedbo vseh dejavnosti si zaslužijo pohvalo vsi sodelujoči.

Sklepna prireditev, ki je bila 3. oktobra, se je v polni dvorani Doma kulture začela s pravo čebelarско godbo iz Rač. Sledili so pozdravni govori,

Foto: Ciril Tovšak

Nagrajeno likovno delo učenke 4. razreda OŠ Dušana Flisa Hoče Tinkare Primec

odprtje razstave likovnih del učencev ter podelitev nagrad in priznanj učencem. Zelo smo bili veseli, da so bila na naši prireditvi podeljena tudi priznanja ob 9. vseslovenskem ocenjevanju medenih pijač.

Med posameznimi deli programa so nas razveselili tudi Hoški samotarji z domačo ljudsko godbo.

Zadnja točka prireditve je bilo predavanje ge. mag. Malči Božnar o uporabi čebeljih pridelkov v kozmetiki in kulinariki. S svojimi besedami je očarala vse obiskovalce, tako da bo poslej marsikatera čebelarka in poslušalka še raje uporabila kozmetična sredstva, ki vsebujejo čebelje pridelke.

Sledila je pokušina vsega ponujenega, ogled likovnih del ter razstavljenih čebelarskih orodij in pripomočkov, nekateri pa so kaj pristno domačega tudi kupili.

Medeni dan 2009 v Hočah, ki smo ga pripravili v sodelovanju s ČZS, JSSČ in ČD Alojz Greif iz Hoč, je bil v zadovoljstvo vseh akterjev zelo uspešen. Čebelarji društva pa smo ponosni na veliko udeležbo učencev osnovnih šol z našega območja in na njihovo zanimanje za naravo, čebele in čebelje pridelke.

Ivan Pehant

»Roj« na Bitnjah v Bohinju

Pod strmo skalo ob potoku Jerečica v vasi Bitnje je po smrti starega čebelarja Franca Čudna, po domače Čučkovega ata, sameval in počasi »umiral« stari čebelnjak. Zimski sneg je zrušil ostrešje. Lastnica ga. Marija Čuden sama ni zmogla popravila.

Čebelnjak je ponudila Muzejskemu društvu Žiga Zois Bohinj, da bi ga obnovili in ohranili kot kulturno in čebelarsko dediščino. Zoisovci in čebelarji smo

hitro našli skupni jezik in se že novembra lani lotili obnove. Na pomoč je finančno priskočila še Občina Bohinj in čebelnjak je že pred zimo dobil novo »kapo«. Člani čebelarskega krožka, ki deluje na Osnovni šoli dr. J. Mencingerja so čez zimo poslikali panjske končnice, konec maja pa smo Bohinjcem predstavili urejen in restavriran čebelnjak. Iskali smo tudi zgodovinske podatke o njem in na koncu ugo-

tovili, da je to drugi najstarejši še ohranjen čebelnjak v Sloveniji. Postavljen je bil verjetno že pred letom 1800, saj je bil že leta 1830 prvič obnovljen. Ta podatek navaja tudi kustosinja Čebelarskega muzeja v Radovljici ga. Ida Gnilšak v brošuri »Čebelnjaki na Slovenskem«.

Ob koncu maja se je v »roju« na Bitnjah zbralo veliko čebelarjev, Zoisovcev, Bohinjcev in celo dva gosta iz Škotske. Vsi so uživali v pestrem in prijetnem kulturnem programu, medicini in medenem pecivu ter drugih domačih dobrotah. Ob tej priložnosti je predsednik ČZS g. Boštjan Noč predsedniku ČD Bohinj g. Dragu Kotniku izročil odličje Antona Janše II. stopnje. Čebelnjak je odprt tudi za obiskovalce, in če vas pot zanese v Bohinj, ste prisrčno vabljeni tudi na Bitnje.

Mišo Serajnik

Foto: Mišo Serajnik

Na posnetku je obnovljen čebelnjak Čučkovega ata, levo predsednik Muzejskega društva Mišo Serajnik, v sredini lastnica Marija in desno predsednik ČD Bohinj Drago Kotnik

Praznovali smo 90 let ČD Dolsko

Čebelarji in prijatelji ČD Dolsko smo 16. maja 2009 zaznamovali visok jubilej – 90-letnico organiziranega čebelarskega delovanja v naši dolini. Veselje in zadovoljstvo ob prehojeni poti je to prijetno sobotno popoldne z nami delilo približno 300 obiskovalcev, ki so z aplavzom nagradili govornike in nastopajoče v kulturno-umetniškem programu proslave.

Proslave so se udeležile delegacije sosednjih čebelarskih društev ČD Moste-Polje, ČD Domžale, ČD Moravče, ČD Lukovica in ČD Mengeš. Njihovi člani so s svojimi prapori in slovesnimi čebelarskimi oblekami popestrili slovesnost ter s priložnostnimi darili čestitali slavljenju. Tajnik ČZS g. Anton Tomec je društvu ob častitljivem jubileju izročil najvišje čebelarsko priznanje – odličje Antona Janše I. stopnje. Župan občine Dolsko g. Primož Zupancič je v priložnostnem nagovoru pozdravil zbrane, čestital čebelarjem za jubilej in jim zaželel še veliko plodovitega sodelovanja. Podobno jim so v svojih pozdravih zaželeli tudi predstavniki gasilskih društev iz Dolskega in Laz, Turističnega društva Dolsko, Lovski družine Laze, članice aktiva žena Plamen iz Dolskega in drugi.

Foto: Milan Runtas

Predsednik ČD Dolsko g. Ivan Mlakar je v svojem govoru povedal, da naše društvo šteje 61 članov. Čebelarimo s približno 850 čebeljimi družinami, izključno z avtohtono domačo čebelo kranjsko sivko. Na območju naše občine je nameščenih več kot 500 čebeljih družin, z drugimi pa naši člani čebelarijo tudi drugod. Pomembne so za oprasovanje nasadov jagodičja, sadovnjakov, bučnic in samoniklih rastlin ter kot kazalniki čistega in zdravega naravnega okolja.

Slava slovenskega medu

Zanimivo je, da nas v svetu poznajo po čebelarstvu bolj, kot se sami tega zavedamo. Tako nas na primer na Japonskem poznajo predvsem po Elanu,

Omenil je nekaj nevšečnosti, ki pestijo čebelarje, med drugim varozo in pretirano uporabo fitofarmacevtskih sredstev za zatiranje rastlinskih škodljivcev. Poleg zgodovinskega orisa delovanja čebelarjev na tem prostoru je predsednik v svojem govoru poudaril odlično sodelovanje društva z varovanci vrtcev in podružničnih šol v Dolskem in Senožetih, saj v njih vsako leto pripravimo čebelarski dan, zadnji dve leti pa tudi pokušino čebeljih pridelkov.

V kulturno-umetniškem programu so nastopili učenci podružnične osnovne šole iz Dolskega, skupina Sonce v srcu, sestro Vesna in Maja Mesec ter mladi harmonikarji glasbene šole Pestotnik. Kot uvod v proslavo so pevci vokalne skupine Fantje iz Dola zapeli slovensko himno, potem pa so v nadaljevanju programa zapeli še nekaj lepih narodnih pesmi.

V Galeriji 19 smo pripravili razstavo – zgodovinski pregled razvoja čebelarstva od njegovih začetkov do dandanes. Obiskovalci so si po proslavi in nato še ves teden lahko ogledovali razvoj čebelarstva – od stoletja starih čebelarskih orodij in opreme do zdajšnjih sodobnih pripomočkov – slikovno in tiskano čebelarsko literaturo, čebelje pridelke in drugo. Poleg čebelarstva je naš član g. Janez Grad, ki goji čmrlje, prikazal zanimivo zbirko čmrljev, fotografij in literature iz življenja teh čebeljih sorodnikov. Obiskovalci proslave so v spomin prejeli kroniko organiziranega čebelarskega delovanja ob sotočju Kamniške Bistrice, Save in Ljubljani, ki sta jo pripravila pokojni predsednik Franc Mihelčič in tajnik društva. Milan Runtas.

Med kulturnim programom je predsednik prizadevnim čebelarjem Ivanu Babniku, dr. Janezu Gradu, Janezu Kokalju, Jožetu Kalarju, Francetu Končarju, Janezu Mihelčiču in Antonu Okornu podelil čebelarska odličja Antona Janše III. in II. stopnje, organizacijam, s katerimi dolga leta odlično sodelujemo, ter več kot tridesetim čebelarjem in njihovim soprogram pa jubilejne pisne zahvale.

Prisrčna zahvala gre tudi vsem, ki so kakor koli podprli in omogočili, da je praznovanje našega jubileja lepo uspelo. Po končani proslavi smo za obiskovalce pripravili tudi pogostitev ter se ob prijetni glasbi in pogovoru s prijatelji in znanci na družabnem srečanju zadržali do poznih večernih ur.

Milan Runtas

ajdi in še posebej po čebelarstvu. Revija »Weekend Journal Europe« iz Pittsburga v ameriški zvezni državi Pennsylvania pa je pred kratkim v turistično-po-

topisnem prispevku svojim popotnikom po Evropi priporočala, da se na Portugalskem osredotočijo na »fado« – njihovo glasbo, v Italiji na ročno tkane preproge, v Franciji na eksotične rastline, v Nemčiji na fini porcelan, v Turčiji na čipke, v Švici na konzervirano goveje meso, v Grčiji na glasbilo buzuki, v Sloveniji pa na med! To so najznamenitejše stvari posameznih dežel, a so kljub svoji kakovosti premalo znane. Drugih znamenitosti ne bom omenjal – ostajamo pri medu!

Novinarka opisuje, da je čebelar vsak 250. prebivalec Slovenije. V pomladnih popoldnevih na terasah lokalov ob kavi ali pivu pogosto lahko vidimo čebelo sive barve, ki je za razliko od drugih vrst čebel mirna in neagresivna, seveda če ni ogrožena.

Kot navaja članek, so v Sloveniji prijazni griči, na katerih rastejo raznovrstne medovite rastline, 60 % njene površine je prekrite z gozdovi, in to po večini v predalpskem svetu. Omenja avtohtono »kranjsko sivko« (Carniolan grey bee), ki na gozdnatih območjih (poraščenimi s smreko, z jelko, javorjem, lipo in s pravim kostanjem) pridelava odlični med. Čebelarje pridelke in izdelke lahko turisti najdejo tako na osrednji tržnici v Ljubljani kot tudi na tipičnih stojnicah in v domači prodaji, kjer čebelarji prodajajo med, medeno vino ter izdelke iz voska.

Za turista je gotovo, kot piše v članku, zanimiv tudi Čebelarski muzej, v katerem lahko obiskovalec

vidi več kot 200 panjskih končnic – izdelkov slovenske ljudske umetnosti, od maja do oktobra pa poleg drugih eksponatov še opazovalni panj. V njem se sicer lahko seznani tudi z zgodovino čebelarjenja.

V nadaljevanju opiše še nekaj čebelarjev iz teh krajev. Za nas je morda zanimivo čebelarstvo Lužnar v Begunjah, kjer je tudi baročna cerkev sv. Urha. Na njem zelo uspešno čebelarji že tretja generacija, po navedbah novinark pa lahko tam kupite temni smrekovi in hojevi med, kostanjevi med in tudi različne vrste cvetličnega medu, med katerimi posebej omenja regratovega.

Ob koncu članka novinarka tudi navede, da so se čebelarji v teh krajih v 16. stoletju uspešno branili pred vdori Turkov tako, da so z obzidij nanje metali čebele, hkrati pa nam zagotavlja, da so zdajšnji čebelarji v teh krajih veliko bolj gostoljubni.

Premalo se zavedamo, kaj so nam pustili naši predniki; po poštem delu, ki ga dandanes vlagamo v čebelarstvo in čebelarjenje, naj se nas spominjajo naši zanamci. Po našem poštem odnosu do okolja, čebel in kupcev čebeljih pridelkov! Misel, ki naj nas vodi, pa je: Kdor ne ceni samega sebe – tega tudi drugi ne bodo!

Sandi Marolt, tajnik ČD Radovljica

Vir: »Weekend Journal Europe«, Pittsburg, Pennsylvania, ZDA.

Strokovna ekskurzija ČD Borovnica v Čebelarski center Brdo

Na sončno soboto 2009, smo se borovniški čebelarji odpravili na strokovni izlet v ČC Brdo pri Lukovici. Ob prihodu v središče naselja se nam je odprl čudovit pogled na veličastno stavbo Čebelarskega centra Slovenije na zelenem gričku, obdano z manjšim arboretumom ter slikovitimi čebeljnaki, polnimi marljivih čebel.

Pred vhodom nas je prijazno sprejel tajnik ČZS g. Anton Tomec in nas odpeljal v dvorano, imenovano po znanem slovenskem čebelarju Antonu Janši, čigar doprsni kip jo tudi krasi. V razumljivem strokovnem jeziku nam je predstavil zgodovino slovenskega čebelarstva in naših pomembnih mož: Antona Janše, Petra Pavla Glavarja, Antona Žnideršiča in Janeza Goličnika. G. Tomec je poudaril pomembnost ohranitve in širjenja naše zaščitene pasme kranjske sivke, pa tudi izobraževanja čebelarjev ter širjenja znanja na mladi rod. Opisal nam je tudi potek graditve ČC in trud, ki so ga čebelarski strokovnjaki in drugi zavzeti čebelarji vložili v gradi-

Foto: MB

Bili smo kar pestra družba

tev te pomembne stavbe v prelepem okolju Brda.

Potem nas je g. Tomec pospremil v laboratorij, v katerem izvajajo interno kontrolo čebeljih pridelkov, ter v čebelarsko knjižnico Janeza Goličnika, v kateri smo spoznali njeno knjižno bogastvo in neprecenljivo vrednost za slovensko čebelarstvo.

Po ogledu prostorov v centru smo se napotili v neposredno bližino učnega čebelnjaka, ki je bil posebno zanimiv za naša mlada čebelarja, osnovnošolca Janeza in Ambroža, ki čebelarita pod vodstvom mentorja g. Bogdana Jereba. Pohvalil ju je tudi g. Tomec in izrazil veselje, da v našem društvu skrbimo za izobraževanje podmladka.

Po premoru ob kavici in osvežitni pijači smo ekskurzijo nadaljevali v soseščini, najprej v župnijski cerkvi Marije Vnebovzete, kjer nam je g. župnik razkazal njeno čudovito baročno notranjost. Potem smo se mimo ostankov golih zidov nekdanjega

gradu podali še k drugemu sosedu, potomcu nekdanjih lastnikov graščine Brdo, g. Kersniku. Z zanimanjem smo poslušali njegovo pripoved o usodi njihove, nekdanj mogočne graščine.

Po vseh ogledih smo bili že pošteno izčrpani, zato smo v restavraciji pri Čebelici sedli h kosilu, se prijetno okrepili in po čebelarso pogovorili.

Udeleženci ekskurzije se zahvaljujemo g. Antonu Tomcu za prijaznost in dobro strokovno vodstvo. Polni lepih spoznanj smo se vrnili na naše domove.

Anton Hren, predsednik ČD Borovnica

Medena kulinarika

Marija Fras s Paričjaka pri Radencih je nekdanja Osnovni šoli Kapela poučevala gospodinjstvo in kemijo. Zdaj je upokojenka. Od leta 1977, ko je izdala svojo prvo knjigo s področja kulinarike in prehranskih navad ljudi v deželi ob Muri, je izdala že sedmo knjigo z naslovom Med v prehrani. Delo vsebuje približno 200 receptov, v katere je kot najbolj naravno sladilo vključen med. Zbrala jih je med obiski gospodinj na levem in desnem bregu reke Mure. Kot poudarja avtorica knjige Marija Fras: »V prehrani mora med čim pogostejše nadomeščati sladkor, saj pretirano uživanje sladkorja škoduje našemu zdravju.«

Pri snovanju in izdaji knjige, ki obsega 110 strani, so sodelovali tudi predsednik ČZD Pomurja dr. Stanko Kapun, ki je za knjigo napisal predgovor, Lado Klar, ki je prispeval odlične fotografije, ter urednik Ludvik Sočič. Izšla je pri Pomurski založbi in se lepo dopolnjuje z njihovim promocijskim gradivom Med v Pomurju. Številni recepti so zbrani v več smiselno zaokroženih poglavij, denimo Jedi z medom, Sadne solate, Kruhi, Potice, Torte, Kuhane in pečene sladice, Rezine in kolači z medom, Medenjaki in drobno pecivo, Vafliji in kompoti z medom, Sadje

Foto: Jože Žerdin

Marija Fras s svojo knjigo

z medom, Medeni namazi, Sladoledi z medom ter Medeni napitki.

Kot je povedala Marija Fras, se je zbiranja gradiva oziroma receptov s tega področja lotila na pobudo predsednika ČD Radenci Zlatka Severja. Ob tem je opozorila, da bi morali vsi ljudje še več posegati po medu, ki je energetsko bogato in naravno živilo, in z njim nadomeščati sladkor, in to ne samo pri pripravi sladice in peciva, ampak tudi pri pripravi glavnih jedi.

Jože Žerdin

Vzreja matic za naše lastne potrebe

Kakovost matice je eden izmed pomembnejših dejavnikov uspešnega čebelarjenja. Tega dejstva se še kako dobro zavedajo čebelarji, za katere je čebelarstvo več kot samo hobi, morda celo poklic. Tudi ljubiteljski čebelarji se bodo morali zavedati, da kakovostna mlada matica zagotavlja živalno družino, ki bo nabrala več medu in ki bo lažje obvladovala tegobe, ki jo pestijo v zadnjem obdobju.

Čebelarski društvi, ki domujeta v okolici Šmarne gore, ČD Tacen in ČD Skaručna, že vrsto let v zimskem obdobju organizirata skupna predavanja, s katerimi želita članom pomagati pri obvladovanju čebe-

ljih družin do te mere, da jim bo to delo v veselje in da ob njem ne bodo doživljali razočaranj, ki so po navadi plod neznanja. Letos smo se dogovorili za predavanje o vzreji matic za naše lastne potrebe. Predavanje, ki ga je v celoti pripravil in tudi izvedel Franc Gosar, je bilo razdeljeno na dva dela. Marca smo poslušali prvi, teoretični del. Tedaj smo se seznanili z biologijo čebel, matic in trotoev ter obdelali teoretični del vzreje. Obisk čebelarjev je bil sicer zadovoljiv, vendar bi moral biti boljši. Predavanj se vedno udeležujejo isti čebelarji, med katerimi nekateri že kar ustrezno obvladujejo zakonitosti čebelje družine. Moti pa, da

se teh predavanj ne udeležuje kar precejšnje število čebelarjev. Bojim se, da zanje velja rek, zapisan v eni izmed nedavno prebranih knjig, glasi pa se takole: »Dobri čebelarji berejo čebelarstvo literaturo (in se udeležujejo strokovnih predavanj), slabi pa menijo, da to, kar je napisano, že vedo.« Naj bo tako ali drugače, udeleženci omenjenih dveh srečanj soglašamo, da smo poslušali predavanji, ki nam bosta precej pomagali pri vzreji matic za naše lastne potrebe.

Posebej bi rad poudaril drugi, praktični del, ki je potekal ob čebelnjaku gospoda Gosarja ob njegovem domu. Najprej je treba povedati, da je njegovo čebelarstvo vzorno urejeno in z vsem, kar sodi k tej dejavnosti, če se je lotiš, kot se je je naš predavatelj. V okviru čebelarstva so delavnica za izdelavo panjev in druge opreme, točilnica, hladilnica in lepo urejen prostor z razstavljenimi čebeljimi pridelki. Ob klasičnem slovenskem čebelnjaku je postavljenih več LR-panjev, izdelanih iz različnih materialov, in trisatnih prašilčkov s satjem normalne AŽ-mere, ki so združeni v enote po štiri. S tem načinom si zagotovi ustrezno količino čebel, ki bodo sposobne negovati matico do opravitve, ter ustrezno temperaturo, ki je problematična zlasti v manjših enotah prašilčkov.

Gospod Gosar nam je najprej prikazal videofilm o svojem čebelarstvu, potem pa se je lotil naslovne teme. Izdelali smo matičnike iz voska ter jih nalepili na nosilne letvice. Matičnike smo napolnili z razredčenim matičnim mlečkom in tako pripravljene vstavili v rednik. Predavatelj za vzrejo uporablja samo rednik brez starterja, in to 7-satar z velikim številom mladih čebel. Živalnost rednika zagotavlja z dodajanjem pokrite zalege iz drugih panjev. Po dveh urah smo dodane letvice z matičniki vzeli iz panja in v pripravljene matičnike cepili žerke. Za cepljenje smo lahko uporabili kitajsko ali klasično cepilko. Večina udeležencev se je s tem opravilom srečala prvič. Zanimivo je, da žerk v matičnikih po cepljenju nismo zalili z matičnim mlečkom. G. Gosar nam je povedal, da ima s tem

Foto: Tomo Strgulc

načinom dela zelo dobre izkušnje, saj čebele krmlike takoj po vstavitvi matičnikov z žerkami te zalijejo z matičnim mlečkom, ki seveda ni razredčen z vodo. Da je temu tako, smo videli ob pregledu prašilčkov, v katerih so bile že oplojene matice. Eno od njih je predavatelj označil in jo dodal »osiroteli« družini. V izpraznjeni prašilček pa je dodal neoprašeno matico v matičnici, ki jo je vzel iz banke matic, če uporabim poimenovanje, ki ga je g. Korbar uporabil v svoji knjigi »V vrtincu čebel« (zelo priporočam za branje). Po 24 urah odprtino matičnice odmaši in zamašek nadomesti s sladkornim testom ter tako čebelam omogoči, da osvobodijo matico.

Medtem ko so čebele v redniku pripravljale matičnike, smo se seznanili z drugimi načini vzreje matic, ki so za večino preprostejši. Seznanili smo se s pomenom rojevih matičnikov in z njihovo uporabo, z matičniki, odvzetimi iz družine brez matice, ki smo ji dodali zaležen sat, v loku zarezan ob zaleženih jajčecih, in ne nazadnje z Jenterjevim načinom, ki pa je že nekoliko bolj zahteven in namenjen čebelarjem, ki potrebujejo več matic.

Udeleženci, vseh nas je bilo 16, smo tako doživeli štiri ure zelo zanimivega prikaza vzreje matic. G. Francu Gosarju se lahko samo zahvalimo za dobro organizirano delavnico vzreje matic za naše lastne potrebe, njegovi soprogi pa za okusno postrežbo.

Tomo Strgulc

Vabilo na ocenjevanje medu

ČD Grosuplje vabi vse slovenske čebelarje na ocenjevanje medov, pridelanih na območju Republike Slovenije. Ocenjevanje bo potekalo na podlagi Pravilnika o senzoričnem ocenjevanju medu, objavljenem na spletnih straneh ČZS. Pristojbina za ocenjevanje enega vzorca bo 15 EUR.

Senzorično ocenjevanje medu bo potekalo 21. novembra 2009, **podelitev priznanj in razglasitev rezultatov pa bomo pripravili v okviru občnega zbora ČD Grosuplje. Komisija za zbi-**

ranje vzorcev bo vzorce sprejemala 14. novembra 2009 od 16. do 19. ure v Čebelarskem domu Grosuplje, Spodnje Blato 20a.

Podrobnejše informacije o ocenjevanju medu dobite pri vodji ocenjevanja g. Janezu Žnidaršiču po tel. št.: 041/712 285. Vabimo vas, da se ocenjevanja udeležite v čim večjem številu!

Janez Žnidaršič

Prijetno s koristnim

Obalno čebelarstvo društvo Koper je junija 2009 organiziralo prvi društveni piknik. Pobudo zanj je dal naš čebelar Vili Krušnik, ki je za ta namen dobrodušno ponudil tudi čudovit prostor ob svojem čebelnjaku v bližini vasi Padna v bližini Koprca. Čebelar Vili sicer stanuje v Ihanu, v Padni pa ima svojo počitniško hišico in čebelnjak. Piknika so se udeležili številni čebelarke in čebelarji s svojimi partnerji, saj jih je prišlo kar približno 70. Ob tej priložnosti je predsednik društva Darko Kozlovič praktično prikazal narejanje rezervne čebelje družine, to pa je bilo posebej zanimivo za nove čebelarje, kakršnih je v našem društvu precej, saj jih je samo letos kar 25 obiskovalo tečaj za začetnike.

Kot se za dober piknik spodobi, pa seveda ni manjkalo dobre hrane in pijače. Za odličen lovski golaž in polento sta poskrbela naš predsednik Darko ter kuhar in čebelar Andrej, gostitelj Vili pa se

Foto: Anton Smrdelj

je odrezal z odličnim odojkom. Vsi udeleženci so menili, da bi morali tak piknik pripraviti še kdaj. Ni kaj, »prijetno s koristnim« vedno vžge.

Anton Smrdelj, tajnik OČD Koper

Ambroževa maša

Čebelarstvo društvo Gornji Grad obvešča vse slovenske čebelarje, da bo zahvalna sveta maša v počastitev našega zavetnika sv. Ambroža 6. decembra 2008 ob 10. uri v romarski cerkvi Marije Zvezde v Novi Štifti pri Gornjem Gradu. Sledilo bo

družabno srečanje. Vabljeni vsi čebelarji in ljubitelji čebelarstva. Zaželeno je, da se čebelarska društva maše udeležijo s svojimi prapori.

UO ČD, Gornji Grad

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Prašički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/fax 01/ 7551-317
GSM 041 420 200
E-mail: spelakrže@yahoo.com

V Veržeu so izdali čebelarско zgibanko

Čebelarско društvo Veržej je bilo ustanovljeno pred 52 leti. Dandanes šteje 14 članov, ki čebelarijo s približno 300 AŽ-panji. Poleg kakovostnega medu med drugim pridelujejo tudi propolis, cvetni prah in vosek. Na območju društva v Prlekiji pridelujejo cvetlični med, med oljne ogrščice in akacijev med. Čebelarji, ki prevažajo panje na območja Slovenskih gor in Pohorja, pridelajo še kostanjev in gozdni med.

Lani so čebelarji izvedli več društvenih akcij. Med drugimi velja omeniti, da so na hektarju površin zasejali ajdo in da so občane ozaveščali o nujnosti doslednega upoštevanja navodil pri škropljenju sadnega drevja in poljščin, saj so bile njihove čebele lani dvakrat žrtve zastrupitve, zato je bil manjši tudi pridelek medu.

ČD Veržej vodi predsednik Alojz Novak, ki je ponosen tudi na novo čebelarско zgibanko

V društvo so se odločili za izdajo nove čebelarске zgibanke, ki je izšla v nakladi 1000 izvodov. Predvsem zaradi vse večjega povpraševanja po medu – po njem povprašujejo zlasti gostje v bližnjih Termah Banovci, Bioterma Mala Nedelja in Moravskih Toplicah – načrtujejo izdajo čebelarске zgibanke tudi v nemškem jeziku. V zgibanki so med drugim predstavljene vrste medu in njihove značilnosti, govor pa je tudi o tem, zakaj je dobro uživati med in zakaj je dobro uživati čebelje pridelke domačih čebelarjev. V sliki in besedi so predstavili 12 različnih čebelnjakov članov Čebelarskega društva Veržej iz Bunčanov, Banovcev, Veržeja in Dokležovja.

Jože Žerdin

OBVESTILA ČZS

Dobrodelno izobraževalna akcija – »Medeni zajtrk«

Priprave na dobrodelno izobraževalno akcijo, ki bo letos **20. novembra** v vseh vrtcih in šolah po Sloveniji, so v polnem teku. **Predvsem v mestnih občinah nas vsako leto pesti pomanjkanje medu, zato vas prosimo, da podarite še kak dodaten kilogram medu, če ga lahko, in da to sporočite na tel. št. 040/463 513 ali na e-naslov: katja.jurcevic@czs.si.**

Do konca oktobra so predsedniki čebelarških društev že prejeli promocijsko gradivo za vrtce in šole, dodatna gradiva za predstavitev čebelarstva otrokom pa lahko dobite pri JSSČ. Ker je od nas čebelarjev odvisen uspeh akcije, želimo, da se v čim večjem številu udeležite zajtrkov v vrtcih in šolah. Otroci, ki so željni znanja in sladkanja z medom, vas že nestrpno pričakujejo!

ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:

torek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-praz: zaprto

Za večje skupine izven delovnega časa po vnaprejšnjem dogovoru.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31

cebelarna@gmail.com

gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarско oprema in pribor
- med in ostale čebelje izdelke
- darilna izdelki iz čebeljih proizvodov
- čebelarška literatura

Teden odprtih vrat in Dan apiterapije na ČZS

Oktober 2009 smo v ČZS organizirali teden odprtih vrat za malčke iz vrtcev in učence osnovnih šol. V tem tednu je Čebelarški center obiskalo več kot tisoč otrok, ki so se zanimali za skrivnostno življenje čebel in njihov pomen v naravi. Poleg predstavitve čebelarstva dejavnosti in tradicije čebelarjenja v Sloveniji so si naši obiskovalci ogledali tudi razstavo starega čebelarkega orodja in spoznali, kako so v preteklosti čebelarji naši pradedi. Otroci so se tudi posladkali s slastnim medom, in ugotovili, da je slovenski med izjemno okusen in zdrav. Pokusili so različne vrste medu ter ugotavljali, kateri je po svojih senzoričnih lastnostih najboljši. V čebelarstvu ustvarjalni delavnici si je vsak učenec lahko iz čebeljega voska izdelal svojo svečko.

V okviru tedna odprtih vrat je v petek 9. oktobra, potekal Dan apiterapije, v okviru katerega vsako leto pripravimo strokovna predavanja. Predavatelji so priznani zdravniki in drugi strokovnjaki z izkušnjami pri zdravljenju z apiterapijo. Vsako leto posebno pozornost namenimo enemu izmed čebeljih pridelkov in tako smo letos podrobneje spoznali propolis. Ob tem dogodku smo izdali tudi strokovno brošuro. Upamo, da bo brošura dosegla svoj namen pri številnih uporabnikih čebeljih pridelkov in izdelkov, za obogatitev strokovnega znanja pa bo v pomoč tudi čebelarjem. Tehniko pridobivanja, predelave in skladiščenja propolisa sta na predavanju predstavila g. Norbert Jedlovčnik in g. Vlado Pušnik. Drugi del brošure je namenjen vplivu propolisa na zdravje. To nam je v svojem prispevku predstavila tudi prim. dr. Majda Kurinčič Tomšič, specialist splošne medicine dr. Franc Grošelj pa je govoril o uporabi propolisa v apiterapiji in o šte-

vilnih načinov uporabe propolisa proti različnim tegobam. Naš gost je bil tudi predsednik Srbske čebelarke zveze in apiterapevt dr. Rodoljub Živadinović, ki je poleg tehnologije čebelarjenja za pridobivanje čebeljih pridelkov za uporabo v apiterapiji navedel tudi nekaj konkretnih primerov uporabe čebeljih pridelkov in osupljive rezultate zdravljenja z njimi. Predavanj se je udeležilo približno 150 slušateljev. Na ta dan so si lahko obiskovalci ogledali tudi razstavo starega čebelarkega orodja, ki jo je pripravil g. Franci Strupi, in medeno tržnico, na kateri so čebelarji na stojnicah predstavili svoje pridelke in izdelke iz medu. Mogoče jih je bilo tudi poskusiti in kupiti ter si na tak način obo-

Foto: MB

Otroci na ogledu čebelarke razstave

gatiti domačo lekarno. Naj se ob tej priložnosti zahvalimo vsem sodelujočim čebelarjem, ki so se odzvali našemu povabilu in tako popestrili dan. Zahvaljujemo se čebelarstvu Šolar, Čebelarstvu Boštjančič, turističnemu krožku OŠ Janko Kersnik, ge. Cirili Šmid, ge. Aliji Kunt Ankerst, Čebelarstvu Svetlin, ČD Lukovica, Čebelarstvu Cirer in lukovski pletiljam.

Sočasno z dnevom apiterapije je potekala tudi podelitev licenc in spričeval preskuševalcem medu, ki so se letos šolali na Biotehniški fakulteti. Ob tej priložnosti je vodja tečaja prof. dr. Terezija Golob govorila o samem poteku seminarja, predsednik komisije za ocenjevanje čebeljih pridelkov pri ČZS g. Stane Plut pa o pomembnosti tečaja, pridobivanju izkušenj in nenehnem usposabljanju novih generacij preskuševalcev medu. Tudi predsednik ČZS g. Boštjan Noč je novim preskuševalcem zaželel veliko uspehov pri delu, vsi pa smo bili veseli tudi obiska prve medene kraljice Nataše Bukovec, ki je nagovorila vse navzoče.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki so prispevali svoj del k organizaciji te prireditve, in vas vabimo, da se nam pridružite tudi prihodnje leto.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Okrogla miza o pašnih redih

ČZS in JSSČ bosta v sredo, 11. novembra 2009, ob 17. uri v Povirju 52a (Sežana) pripravili okroglo mizo o pašnih redih. Na njej bomo predstavili delo na tem področju v zadnjih dveh letih in predlagane spremembe pravilnikov o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu, prometu s čebelami in programu napovedi medenja. Okrogle mize so bodo udeležili tudi predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavoda za gozdove Slovenije, Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije, Kmetijskega inštituta Slovenije in Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Vabljeni!

Kako čim bolje promovirati slovensko čebelarstvo?

Konec septembra je na ČZS potekala okrogla miza z naslovom »Kako najbolje promovirati slovensko čebelarstvo?«. Ob tej priložnosti je ČZS, JSSČ pripravila predstavitev osnutka Strategije trženja slovenskega čebelarstva za obdobje od leta 2010–2015, ki vključuje smernice prihodnjega trženja vseh področij slovenskega čebelarstva, predvsem pa intenzivno promoviranje čebeljih pridelkov in izdelkov v širši javnosti. Udeležencem smo prav tako predstavili tudi delovanje sistema SMGO ter osnovno znanje o dodani vrednosti, njenem prepoznavanju in njeni pomembnosti pri promociji. Številna udeležba na okrogli mizi, predvsem pa odziv in zanimanje čebelarjev za promocijo izdelkov, so nam brez dvoma dali nov zagon za nadaljnje delo na tem področju, saj smo v razpravi, ki je sledila predstavitvam, skupaj ugotovili, da je na tem področju potrebnega še veliko skupnega dela, ne samo ČZS, temveč tudi vseh čebelarjev, ki želijo izboljšati prodajo svojih čebeljih pridelkov in

Foto: MB

izdelkov. Veseli bomo vaših mnenj in predlogov za izboljšanje trženja slovenskega čebelarstva na vseh področjih. Svoje predloge lahko sporočite svetovalki za ekonomiko Katji Škerjanc Jurčević na elektronski naslov: katja.jurcevic@czs.si, med uradnimi urami pa tudi po tel. št. 040/436 513.

Katja Škerjanc Jurčević, svetovalka JSSČ za ekonomiko

ČZS na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Demografska gibanja kažejo, da se evropsko prebivalstvo stara, zato se, logično, povečuje tudi delež ljudi v tretjem življenjskem obdobju. Vsako leto je 1. oktobra mednarodni dan starejših, v počastitev katerega je od 30. 9. do 2. 10. letos v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal že deveti Festival za tretje življenjsko obdobje. Sporočilo festivala je, da ljudje po upokojitvi še nikakor niso za odpis in da lahko ostanejo dejavni. To sporočilo je v okviru festivala posredovala tudi ČZS, ki se ga je udeležila že šesto leto zapored.

ČZS se je na stojnici predstavila s promocijskim gradivom, degustacijo medu, opazovalnim panjem in prikazom izdelave medenega peciva. Vse to ter dobra volja čebelarjev je pritegnilo veliko pozornosti številnih obiskovalcev različnih generacij – od šolar-

jev, študentov, odraslih do upokoјencev. Številnim ljudem smo približali svet čebel in čebelje pridelke, za katere se zanimanje zaradi koristi za zdravje povečuje. Zanimanje je tudi za čebelarjenje, saj smo zbrali nekaj prijav za začetni tečaj čebelarjenja. V okviru festivala smo pripravili tri predavanja, in sicer o slovenskem čebelarstvu, uporabi čebeljih pridelkov ter apiterapiji, vsa pa so pri poslušalcih vzbudila precej zanimanja. Kljub aktualnosti predavanj pa so za tovrstne festivale pglavilni sejemski vrvež, navdušujoča predstavitev in dobra volja, pri tem pa je izstopala zlasti ČZS. Zahvaljujemo se vsem sodelujočim: čebelarstvu Šolar, g. Francu Šivicu, mag. Amaliji Božnar in dr. Francu Grošlju.

MB

Nadzorni odbor pregledal poslovanje ČZS v letu 2009

V četrtek, 8. oktobra 2009, se je v skladu z določili 29. člena Pravil ČZS na svoji 4. redni seji sešel nadzorni odbor ČZS in opravil redni pregled poslovanja ČZS v letu 2009. Člani nadzornega odbora so redno vabljeni na seje upravnega odbora in ves čas dejavno sodelujejo pri odločitvah o izvajanju sprejetega letnega finančnega in delovnega načrta ČZS. Kot podlago za pregled poslovanja za obdobje od 1. januarja do 31. avgu-

sta 2009 je nadzorni odbor upošteval sprejeti finančni in delovni načrt ČZS za leto 2009 ter sklepe upravnega odbora ČZS v zvezi z izvajanjem finančnega in delovnega načrta za leto 2009. Nadzorni odbor ČZS ugotavlja, da je bilo poslovanje ČZS v obdobju od 1. januarja do 31. avgusta 2009 dobro in v skladu z delovnim in finančnim načrtom za leto 2009.

Nadzorni odbor ČZS

Regijski posveti za leto 2010

Upravni odbor ČZS je na svoji 7. redni seji, 15. oktobra 2009, določil datume, kraje in vsebine regijskih posvetov za leto 2010, in sicer:

- za primorska ČD v torek, 17. novembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Zavarovalnice Triglav, Kidričeva 21, Nova Gorica;
- za OZČD Cerknica, notranjska in obalnokraška ČD v sredo, 18. novembra 2009, ob 16. uri, Povir 52a, Povir pri Sežani;
- za ČZ Celjske regije, ČZ Sa-Ša, ČZ Spodnje Savinjske doline v petek, 20. novembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Vrtnarske šole Celje;
- za ČZ Gorenjske in MZČD Kranj v torek, 24. novembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Obrtne zbornice Radovljica;
- za ČZ Krško in OČZ Brežice v sredo, 25. novembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Hotela Sremič v Krškem;
- za Regijsko čebelarstvo zvezo »Petra Pavla Glavarja«, ČZ Bele krajine, ZČD Trebnje v četrtek, 26. novembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Centra biotehnike in turizma Grm Novo mesto;
- za ČZ Koroške v torek, 1. decembra 2009, ob 16. uri, v prostorih KGZ Dravograd;
- za ČD ljubljanskega ter zasavskega območja v sredo, 2. decembra 2009, ob 16. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici;
- za ČZD Pomurja v petek, 4. decembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota;
- za Zvezo čebelarskih društev Ptuj v torek, 8. decembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Kmetijsko gozdarskega zavoda Ptuj, Ormoška cesta 28;
- za Čebelarstvo zvezo društev Maribor v sredo, 9. decembra 2009, ob 16. uri, v prostorih Čebelarskega centra Maribor, Streliška cesta 150.

Dnevni red regijskih posvetov čebelarskih društev za leto 2010:

1. poročilo o delu ČZS v letu 2009,
2. načrti za delo ČZS v letu 2010,
3. SMGO,
4. pregledniki v čebelarstvu,
5. vprašanja in pobude.

Dan čebelarskega turizma

Posvetovanje, ki smo ga poimenovali Dan čebelarskega turizma in ki ga pripravljamo prvo soboto v decembru, je postalo že tradicionalno. Letos se bomo na Brdu pri Lukovici zbrali 5. decembra ob 10. uri. Posvetovanja se vsako leto udeleži več čebelarjev, ki so spoznali, da prav čebelarski turizem ponuja možnosti in nove izzive za izboljšanje prodaje čebeljih pridelkov na domu ter za promocijo našega čebelarstva. Tokrat smo v program uvrstili več zanimivih tem:

- Pregled dozdajšnjega dela in načrti za naprej,
- Predstavitve nove čebelarske poti v Laškem,
- Turistično čebelarstvo Kokli iz Potoči pri Predvdvoru,
- Čebelarski muzej na prostem v Šmarjeških Toplicah,
- Turistično čebelarstvo Josef Ulz iz Avstrije,
- Razglasitev rezultatov fotografskega natečaja in podelitev priznanj ter
- razno.

Franč Šivic, podpredsednik ČZS

Natečaj čebelarske fotografije 2009

Ker se je lanskega fotografskega natečaja udeležilo kar nekaj naših odličnih čebelarjev fotografov, smo se odločili, da ga ponovimo tudi letos. Tako bomo vsem, ki jih to področje zanima, omogočili, da se svojimi deli predstavijo domači javnosti, hkrati pa bomo uredništvu naše revije zagotovili kakovostno gradivo za njeno privlačno podobo. Posebej vabimo k sodelovanju mlajše fotografije, ki v naši reviji doslej še niso objavljali svojih fotografij.

Letos razpisujemo štiri tematske sklope:

- Čebela in rastlinski svet,

- Življenje čebel (biologija),
- Čebela in čebelar,
- Slovenski čebelnjak,
- Čebelji pridelki (apiterapija).

Zadnji rok za oddajo fotografijo je 15. november 2009. Celotno besedilo natečaja je objavljeno v SČ št. 4, april 2009 na str. 154 oz. na spletni strani: www.czs.si/novice_podrobno.php?sif_no=930

Franč Šivic, podpredsednik ČZS

Novi kozarci in program za tiskanje nalepk

Z veseljem vam sporočamo, da sta nova, 212 ml in 370 ml kozarca za med, pridelan v Sloveniji, že na voljo na prodajnih policah distributerjev kozarcev, pri katerih lahko dobite tudi ustrezne nalepke. Obe vrsti nalepk sta po obliki in vsebini identični zdajšnjim, prilagojeni sta zgolj manjši prostornini kozarcev. Pola nalepk za 212 ml kozarec vsebuje 10 nalepk (cena ene nalepke je 0,0183 EUR+DDV), pola nalepk za 370 ml ko-

zarec pa jih vsebuje 8 (cena ene nalepke je 0,02 EUR+DDV). Na internetni strani ČZS pa boste pod rubriko *Obrazci>Varna Hrana>programi etikete* našli in po potrebi na vaš računalnik prenesli tudi oba programa za tiskanje nalepk, saj sta prilagoje-

na manjšim nalepkam. Če imate morda kakšna dodatna vprašanja o tiskanju nalepk, nas lahko o tem povprašate po tel. 01/729 61 00 (tajništvo ČZS).

Borza medu na www.slovenskimed.si

ČZS in JSSČ v čebelarstvu sta oktobra v osrednjih slovenskih časnikih intenzivno oglaševali čebelje pridelke in izdelke. Večja pozornost je bila namenjena borzi medu, ki je na internetni strani www.slovenskimed.si. **Pozivamo vse čebelarje, naj svoj med ponudijo kupcem prek borze medu, saj sta dozdajšnji odziv in povpraševanje javnosti po čebeljih pridelkih in izdelkih**

preseгла vsa pričakovanja. Vabimo vas, da svoj med ponudite na borzi medu, saj boste s tem povečali prodajo, kar je bil tudi poglaviti cilj oglaševanja. V kratkem bomo borzo medu nadgradili tudi z možnostjo dodatne ponudbe čebelarjev, v okviru katere boste lahko naprodaj ponudili vse svoje pridelke in izdelke.

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da ste navzoči pri predelavi Vaših starih satov in surovega voska, zaradi samo ene poti pa prihranite čas in denar.
- Potrebna je predhodna najava po telefonu +43-(0)3475/2270.
- Predelava je izvedena z napravo, ki je opremljena z najmodernejšo tehniko.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki popolnoma izključujeta možnost okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas predelave je približno 3 ure za 20 kg surovega voska in 4 ure za 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnike vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- Kadar koli je mogoča zamenjava starih satov in surovega voska za satnice.
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarztikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch - Steiermark, Avstrija**

Tel./faks: +43(0)3475-2270
E-pošta: info@wachs-hoedl.at
Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
ponedeljek–petek

8.00–12.00,
13.00–18.00
sobota
8.00–12.00

Sporazumevamo se
v nemškem jeziku.

Oglasne table so zaživele

Na izletih po Sloveniji boste lahko opazili nove oglasne table, ki smo jih ponudili čebelarjem za oglaševanje ter povečanje prodaje medu in čebeljih pridelkov. Kljub večinskemu mnenju, da ljubiteljski čebelarji ne vlagajo veliko v oglaševanje in trženje svojih pridelkov, jih je več kot 270 že dokazalo nasprotno. Vsi so se odločili, da bodo na svoje izdelke opozorili tudi prek oglasnih tabel, ki so jih naročili na ČZS. Naročila še vedno sprejemamo, zato vas pozivamo, da se odločite za nakup table, saj boste na ta način povečali svojo prepoznavnost in hkrati pomagali vzpostaviti enotno oglaševalsko podobo slovenskega čebelarstva.

Na enotnih tablah je napis »**ČEBELARSTVO – prodaja čebeljih pridelkov**«. Na tablo lahko po želji dodate tudi vaše ime in priimek, naziv čebelarstva, naslov, telefonsko številko. Naročila lahko oddate pri predsednikih društev, ti pa bodo vsa skupaj poslali na ČZS, lahko pa jih oddate tudi sami na e-naslov: katja.jurcevic@czs.si ali po tel.: 040/436 513 (kontaktna oseba Katja Škerjanc Jurčević). Če ste pravna oseba, vas prosimo, da nas pri oddaji naročila na to opozorite. Cena table je 12 EUR skupaj z DDV. Cena vključuje: aluminijasto ploščo s štirimi luknjami v velikosti 2 x 300 x 500 mm, izdelavo grafike, digitalni tisk na trpežno folijo ter lepljenje grafike na podlago. Izdelane table lahko prevzamete na ČZS, lahko pa vam jih pošljemo tudi po pošti. Cena table skupaj s poštnino, ki jo plača prejemnik, je približno 16 EUR. Zaradi velikega zanimanja je sedaj možna tudi izdelava tabel z dvostranskim napisom, ki bodo najbolj primerne za tiste čebelarje, ki želijo oglaševati svoje izdelke ob cesti. Cena dvostranske table je 16 EUR z DDV, skupaj s poštnino, ki jo plača prejemnik, znaša približno 20 EUR. Če se odločite, da boste table prevzeli

osebno na ČZS, je treba naročene table prej plačati po položnici, ki vam jo bomo, ko bodo table izdelane, poslali na vaš naslov.

Naj vaš trud in veselje s čebelami postaneta vidna tudi drugim! Pridružite se čebelarjem, ki so na svoje kakovostne izdelke že opozorili z oglaševalskimi tablam, ter tako povečali svojo prodajo, predvsem pa pripomogli k prepoznavnosti slovenskega čebelarstva.

SPOŠTOVANE ČEBELARKE IN ČEBELARJI!

Prodamo vrtljivo stojalo s šestimi posodami za točenje medu, v katere lahko natočite po 60 kg medu. Vse posode so ogrevane s termostatom in iz nerjavečega materiala. Cena po dogovoru.

Ponujamo Vam tudi nepakirani slovenski med po ugodnih cenah.

Cvetlični med, mešan s kostanjevim, po 3,50 EUR/kg!

V zalogi imamo tudi pakiran matični mleček vrhunske kakovosti, in sicer: 30 g po 22 EUR, 160 g po 88 EUR in 700 g po 336 EUR.

Tel.: 02/796 10 51 (med 8. in 11. uro dopoldne) ali info@cebelarstvo-pislak.si, www.cebelarstvo-pislak.si

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Pomen poznavanja biologije čebelje družine

Za uspešno čebelarjenje je poleg drugih pogojev najpomembnejše poznavanje biologije čebelje družine. Nič nam ne pomaga obilna paša z bogatim izločanjem nektarja zgodaj spomladi niti obilno izločanje mane med glavno pašo, če čebele pred začetkom paše niso dosegle ustrezne moči. Prav tako nam ni v korist, če tedaj, ko bi morala čebelja družina prinesiti največ, ta nenadzorovano izroji. Samo če bomo bolje poznali biologijo čebelje družine, bomo populacijsko dinamiko sposobni usmeriti tako, da nam bodo čebel prinesle kar največ.

Naš vzornik in prvi čebelarški učitelj Anton Janša je do potankosti poznal biologijo čebelje družine in predvsem zato mu je v treh letih njegovega učiteljevanja na Dunaju uspelo poleg bogatega pridelka medu povečati število družin z začetnih 16 na 300. Tudi dandanes nekaj uspešnih čebe-

larjev v Sloveniji posnema našega vzornika, vendar s tem ne moremo biti zadovoljni. Od vseh približno 8.000 slovenskih čebelarjev jih komaj nekaj več kot polovica poplača stroške, ki jih vlaga v čebelarstvo dejavnost, ob slabih letinah pa niti toliko.

Zaradi vsega tega se je ČZS pri načrtovanju usposabljanj za leto 2010 odločila poudarek nameniti prav biologiji čebelje družine. Ta tema je bila v minulih letih zapostavljena, saj je bilo več časa namenjenega panjskim sistemom, namesto da bi upoštevali napotke našega vzornika, ki je večino svoje pozornosti namenil biologiji čebelje družine. Pričakujemo, da bodo predavanja iz biologije čebelje družine z dodatkom ustrezne tehnologije pripomogla k boljšemu čebelarskemu delu, večjim užitek in večjemu pridelku.

*Franc Prezelj, komisija UO ČZS
za izobraževanje*

Tečaj za čebelarje začetnike

ČZS oz. JSSČ bo novembra in decembra (ob petkih in sobotah) organizirala dva teoretična 35-urna tečaja za začetnike. Eden bo potekal v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, drugi pa v prostorih Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica (Čopova rojstna hiša), Žirovnica 14, 4274 Žirovnica. **Tečaja bosta izvedena le, če bo za posameznega prijavljenih vsaj 20 kandidatov. Prijave zbiramo do torka, 10. novembra 2009, pri ge. Janji Podlesnik na e-naslov: janja.podlesnik@czs.si ali po tel.: 01/729 61 24, 040/436 518. Praktični del tečaja (10 ur) bo potekal prihodnje leto na Brdu pri Lukovici, o natančnem datumu pa boste čebelarji pravočasno obveščeni.**

Začetni tečaj je namenjen vsem začetnikom, obvezno pa ga morajo opraviti tisti čebelarji, ki so

v skladu z uredbami o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2008–2010 v okviru ukrepa Tehnična pomoč uveljavljali podporo za nakup treh novih naseljenih panjev. Ti čebelarji morajo v roku dveh let od prejete podpore opraviti usposabljanje za čebelarstvo.

Tečaj na Brdu pri Lukovici se bo začel v petek, 20. novembra 2009, v Žirovnici pa v petek, 27. novembra 2009. Vsi prijavljeni tečajniki bodo urnik tečaja prejeli po pošti.

Za prihodnje leto načrtujemo, da bomo teoretični del tečaja za začetnike izvedli še v petih različnih krajih po Sloveniji, o tem pa vas bomo obvestili v naslednjih številkah Slovenskega čebelarja. V letu 2010 se na področju Gorenjske in v Lukovici ne načrtuje začetnih tečajev.

Vabilo

Vabimo Vas na jesensko srečanje Komisije za alternativne opraševalce UO ČZS, v okviru katerega bosta izvedeni dve predavanji s predstavitev Apimondije 2009. Srečanje bo potekalo v sredo 11. 11. 2009 ob 17. uri v prostorih Čebelarskega centra Slovenije (dvorana Antona Janše), Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Predavanji:

- Danilo Bevk: Nekaj zanimivosti z Apimondije 2009,
- Franci Šivic, podpredsednik UO ČZS: Dogodki s področja Apimondije in Apiterapije.

V pričakovanju prijetnega druženja Vas lepo pozdravljam,

*Janez Grad, predsednik Komisije UO ČZS
za alternativne opraševalce*

Razpis usposabljanj!

Komisija za izobraževanje UO ČZS je potrdila področja in nabor tem čebelarkega usposabljanja, ki jih bosta v prvem polletju 2010 izvajala ČZS in JSSČ. **Čebelarstva družstva pozivamo, da sporočijo svoje namere po izvedbi usposabljanj** (tema, izvajalec, kontaktna oseba) g. Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov

ČZS s pripisom za g. Marko Borko. **Zadnji rok za oddajo vlog je 25. november 2009!** Ker je število ur namenjenih usposabljanju omejeno, bo Komisija pravočasno prispele vloge pregledala in jih v skladu s Planom izobraževanja ČZS za leto 2010 ter razpoložljivimi sredstvi skušala realizirati.

Področje	Tema	Izvajalci
Biologija čebelje družine	Izbrana poglavja iz biologije čebel	A. Kandolf, J. Mihelič
Tehnologija čebelarjenja in oskrba čebeljih družin	Uvod v tehnologijo čebelarjenja	F. Panker, M. Meglič, F. Gosar, J. Mihelič, F. Šivic
	Tehnologija čebelarjenja z listovnim panjem in njegovimi prostorninskimi izpeljankami (dvo, tri etažni listovni panj)	F. Panker, F. Prezelj, F. Šivic, F. Šolar, J. Brvar, J. Mihelič, M. Mlakar, P. Zdešar, V. Šneider, M. Meglič, A. Zor, V. Pušnik
	Tehnologija čebelarjenja z LR nakladnim panjem	V. Auguštin, F. Prezelj, M. Cesar, M. Stanislav, S. Mazej, U. Vidmar, F. Panker, I. Bračko, M. Starovasnik, N. Jedlovčnik
	Opravlila in aktivnosti čebelarjev v zimski dobi	F. Gosar, M. Meglič, F. Panker, F. Prezelj
	Pregledi čebeljih družin in rojenje čebel	F. Gosar, M. Meglič, F. Panker, F. Prezelj
	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	F. Panker, J. Kropivšek, J. Luznar, dr. A. Gregorc M. Cesar, V. Pušnik, B. Noč, F. Gosar, M. Meglič, F. Prezelj
	Vzreja čebeljih družin in čebeljih matic	F. Panker, J. Kropivšek, J. Luznar, dr. A. Gregorc M. Cesar, V. Pušnik, B. Noč, F. Prezelj
	Ekološko čebelarjenje	M. Meglič, M. Zupančič
Pridobivanje čebeljih pridelkov	Čebelarstva paše in značilnosti pašnih virov	F. Panker, F. Šivic, J. Kropivšek, P. Zdešar, R. Brus
	Gozdno medenje	F. Šivic, P. Zdešar, R. Brus
	Čebelji pridelki - tehnološka razsežnost, rezultat dejavnosti	F. Absec, M. Meglič, M. Mlakar, S. Plut
	Pridobivanje in predelava voska	S. Golmajer
	Pridelava in predelava propolisa	N. Jedlovčnik, V. Pušnik
	Izdelava medenih pijač	F. Absec
	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	A. Kandolf, N. Lilek, M. Meglič
	Sadjarstvo in čebelarstvo	J. Gačnik
Zdravstveno varstvo*	Apitehnični ukrepi	V. Auguštin, M. Meglič
Trženje	Ekonomika pridelave in predelave čebeljih pridelkov	M. Meglič, N. Jedlovčnik

	Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	T. Magdič, A. Voglar, M. Vrečko, T. Škorjanc
	Apiterapija	F. Grošel, T. Tome
	Med v kulinariki	Društvo kuhinarikov
	Čebelarstvo in turizem	F. Šivic
Zakonodaja in predpisi	Seznanjanje z aktualno čebelarsko zakonodajo	ČZS
	Možnosti pridobivanja in koriščenja evropskih skladov	ČZS
	Računovodstvo za društva o vodenju računovodskih izkazov	Društvo računovodij

* V sodelovanju z VF, NVI izvajamo tudi usposabljanja s področja zatiranja varoj in ostalih apitehničnih ukrepov. Vsak imetnik čebel, ki po Operativnem programu zatiranje varoze čebel prejme zdravila za zatiranje varoze, mora v roku treh let opraviti usposabljanje s področja zatiranja varoze in ostalih ukrepov.

Urniki usposabljanj

ČZS nadaljuje s programom usposabljanja čebelarjev. Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Zaradi objektivnih razlogov

lahko pride do naknadnih sprememb in dopolnitev urnika. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. nov.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Turistična kmetija HARI, Spodnja Ščavnica	ga. Korošec 041/716 519
5. nov.	16.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Janez Kropivšek	Kulturni dom Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
5. nov.	18.00	Pridobivanje in predelava voska	Severin Golmajer	ČD Kočevje	g. Knežič 040/455 855
6. nov.	16.00	Tehnologija čebelarjenja v LR nakladnih panjih	Franc Prezelj	Gostilna pri Šprajcarju, Britof Predoslje	g. Tiringar 041/971 121
7. nov.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik in Vlado Pušnik	Požarni center tovarne Helios, Vir pri Domžalah	g. Mihelič 040/209 004
7. nov.	17.00	Pridobivanje in predelava voska	Severin Golmajer	Vencinova hiša Ilirska Bistrica	g. Šabec 070/758 752
7. nov.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z dvo, tri etažnim listovnim panjem	Franc Prezelj	Krajevna skupnost Planina	g. Jazbinšek 041/794 177
10. nov.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Čebelarstvo dom Ribnica	g. Škulj 041/368 115
10. nov.	17.00	Ekonomika pridelave in predelave čebeljih pridelkov	Norbert Jedlovčnik	Čebelarstvo dom Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
10. nov.	18.00	Opravlila in dejavnosti čebelarjev v zimski dobi	Franc Prezelj	Ribiški dom Litija	g. Novšek 031/300 957
12. nov.	16.00	Zatiranje varoj	Vlado Auguštin	Čebelarstvo center Slovenije, Lukovica	g. Samotorčan 041/706 683
12. nov.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Krajevna skupnost Notranje Gorice	g. Bedeković 041/464 346
12. nov.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	dr. Janko Božič	Čebelarstvo dom Poljčane	g. Tomažič 051/358 051
13. nov.	16.00	Povezava sadjarstva in čebelarstva	J. Gačnik	ČD Vojnik	g. Kovše 031/267 198

14. nov.	9.00	Tehnologija čebelarjenja z dvo, tri etažnim listovnim panjem	Franc Prezelj	Čebelarški dom Poljčane	g. Tomažič 051 358 051
14. nov.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Jedlovčnik, Pušnik, Vlado Pušnik	ČD Kočevje	g. Knežič 040 455 855
15. nov.	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Gasilski dom Kotlje	g. Borko 051/239 931
17. nov.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Čebelarški dom Hrastnik	g. Žerko 041/583 809
19. nov.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Dvorana Konjičanka, Slovenske Konjice	G. Kokalj 040/268 803
19. nov.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Boštjan Noč	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
21. nov.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik in Vlado Pušnik	ČD Vojnik	g. Kovše 031/267 198
21. nov.	9.00	Pregledi čebeljih družin in rojenje čebel	Franc Panker	Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj	ga. Pihlar 051/456 650
21. nov.	9.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Janez Kropivšek	Čebelarški dom Poljčane	g. Tomažič 051/358 051
25. nov.	17.00	Pregledi čebeljih družin in rojenje čebel	Franc Prezelj	Čebelarški dom Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
26. nov.	17.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Gosar	Čebelarški dom Ribnica	g. Škulj 041/368 115
26. nov.	17.00	Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	Katja Škerjanc Jurčević	Čebelarški center Slovenije, Lukovica	ga. Škerjanc Jurčević 040/436513
10. dec.	17.00	Čebelarški turizem	Franc Šivic	Dvorana Konjičanka, Slovenske Konjice	G. Kokalj 040/268 803
11. dec.	18.00	Pridobivanje in predelava voska	Aleksander Mikuš	Gasilski dom Tacen	Tone Tome 041/561 548
12. dec.	9.00	Tehnologija čebelarjenja z dvo, tri etažnim listovnim panjem	Franc Panker	Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj	ga. Pihlar 051/456 650
12. dec.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik in Vlado Pušnik	Kulturni dom Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
15. dec.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z dvo, tri etažnim listovnim panjem	Franc Gosar	KZ Medvode	g. Ločniškar 041/310 182
17. dec.	17.00	Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	Franc Šivic	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
17. dec.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z dvo, tri etažnim listovnim panjem	Franc Gosar	Dvorana Skaručna, Skaručna 42, Vodice	g. Gosar 041/767 595

Program zatiranja varoze

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. nov.	17.00	Program zatiranja varoze	Milan Meglič, Vida Lešnik	ČD Peter Močnik Studenci Pekre	g. Šauperl 041/726 175
6. nov.	17.00	Program zatiranja varoze	Darko Kozlovič, Suzana Skerbiš	Škocjan 33a	g. Kozlovič 041/778 223
20. nov.	17.00	Program zatiranja varoze	Franc Gosar, Borut Preinfalk	Ribiški dom Litija	g. Novšek 031/300 957

PRODAM

Cvetni prah osmukanec in akacijev med, tel.: 041/990 360, 01/511 64 33.

Cvetlični in lipov med, cena po dogovoru, tel.: 05/757 21 83, 041/567 682.

Akacijev in cvetlični med, tel.: 031/882 295 (po 15. uri).

Akacijev, lipov, cvetlični, gozdni in hojev med, tel.: 031/838 551.

Lipov in cvetlični med po 3,20 EUR, smrekov in akacijev med po 3,80 EUR ter domače sadno žganje 4e/l, tel.: 041/385 620.

Gozdni, smrekov in hojev med, tel.: 031/503 635.

10 novih, lipovih, dvoetažnih AŽ-panjev 9-satarjev, tel.: 031/300 697.

Matični mleček, tel.: 031/617 394.

Različne vrste medu, večje količine dostavimo na dom, tel.: 02/792 33 31, 02/792 37 61, 041/784 775.

Akacijev med, ob naročilu večje količine možna dostava na dom, tel.: 040/217 542.

20 novih AŽ 10-satarjev ter 10 novih AŽ 7-satarjev, tel.: 031/501 801 (po 19. uri)

54 naseljenih AŽ-panjev 10-satarjev, na prevozni prikolici za traktor (Krško), tel.: 07/492 09 49, 041/368 351.

Čebele v AŽ-panjih 10-, 9- in 7-satarjih, tudi čebelnjak po ugodni ceni, zaradi ostarelosti, tel.: 01/427 41 48, 040/397 314.

Prikolico z 12 AŽ-panji, tel.: 051/344 512.

Tovornjak TAM T75 in 8 AŽ 5-satarjev, tel.: 031/505 855.

Stiskalnico za vlivanje satnic, tel.: 041 495 089.

Večjo količino rabljenih AŽ-panjev po 50 EUR, trdo vezane letnike SČ: 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 00, 01, 02, 03, 04 po 30 EUR, nevezane letnike SČ: 05, 06, 07, 08 po 15 EUR, tel.: 031/625 194.

KUPIM

Suhi propolis, po ugodni ceni, plačilo takoj, tel.: 031/419 111, 03/582 43 40 (zvečer).

Dvo- in trietažne 10S AŽ-panje, od najboljšega ponudnika, tel.: 051/827 129.

Panjsko tehtnico, tel.: 031/882 295 (po 15. uri).

Revijo Slovenski čebelar, vse letnike, tel.: 031/619 961.

LUKA SIMIČ
1942–2009

V letošnjem deževnem, za čebele nepriaznem juliju, je naše čebelarke vrste ne pričakovano in veliko prezgodaj zapustil Luka Simič. V ČD Dolsko se je včlanil leta 1995. Čebelaril je z manjšim številom čebeljih družin na prevozni prikolici, nekaj časa kot prevaževalec, zadnja leta pa je prikolico kot stacionarni čebelnjak »parkiral« na domačem dvorišču v Dolu. Sočebelarji in prijatelji smo ga poznali kot tihega, delovnega in nevsiljivega čebelarja in človeka. Vse življenje je delal s kemikalijami, zato je sočebelarjem, ki so to želeli, pomagal s strokovnimi nasveti, kar nekaj let pa je za potrebe članov društva brezplačno polnil ali pakiral različne kisline in druga sredstva za

preprečevanje in zatiranje čebeljih bolezni in škodljivcev.

Leto 2009 pa se je za Luko začelo in, žal, tudi končalo tragično. Spomladi mu je na začetku svoje življenjske poti nenadoma umrl sin. Izgube ni mogel preboleti, strt od žalosti se mu je v 67. letu starosti v začetku julija pridružil tudi sam.

Luka, ohranili te bomo v lepem spominu!

ČD Dolsko

IVAN KAVČIČ
1939–2009

V obdobju največjega razvoja čebeljih družin in pobiranja sadov njihovega dela je kruta smrt prav pri obiranju roja vzel našega čebelarja Ivana Kavčiča.

Rodil se je leta 1939 v vasi

Čekovnik nad Idrijo. Njegova življenjska pot ni bila prav nič z rožicami postlana, saj sta mu že v rosnih otroških letih umrla oče in mati. Njegov dom je bil med vojno uničen, kmalu potem je pa umrl še brat, tako da je zanj skrbela in ga vzgajala stara mama. Tedanje razmere niso bile naklonjene izobraževanju, zato se je kot delavec zaposlil v Rudniku živega srebra v Idriji.

Po poroki sta si z ženo uredila in obnovila dom, v katerem so se jima rodili trije sinovi. Vendar mu sreča tudi v družini ni bila naklonjena. Ko je bil najmlajši sin star 8 let, mu je umrla žena in ostal je sam s tremi mladoletnimi otroki. Kljub vsem težavam je ostal vedrega in veselega značaja, poln načrtov in volje za njihovo uresničitev. Pozneje mu je pri vzgoji otrok in gospodinjstvu pomagala gospa Jožica.

Pred več kot 50 leti je poleg drugega začel tudi čebelariti in

po navadi je imel približno deset družin. Tudi v čebelarstvu je bil zelo prizadeven in skrben, vedno pripravljen prisluhniti številnim novostim. Član našega društva je postal takoj po njegovi vnovični ustanovitvi leta 1980. Redno je obiskoval predavanja, se udeleževal izletov in drugih srečanj.

Od njega smo se za vedno poslovili na idrijskem pokopališču, in to prav na dan čebelarkega praznika v Majšperku, njegovim bližnjim pa smo ob sožalju izrazili tudi željo, da bi se čebelarstvo na domačiji nadaljevalo.

Ivana bomo ohranili v lepem spominu in se ga bomo radi spominjali.

ČD Idrija

IVAN PEŠAK 1931–2009

Izgubili smo dolgoletnega člana Ivana Pešaka, Grablečevega Ivana iz Vrhol pri Slovenskih Konjicah. Rodil se je

2. maja 1931 v

kulturno dejavni družini na Grablečevi domačiji. Na njej so čebelarili že okoli leta 1900, morda še prej. Čebelarjenje pri Grablečevih je prekinila druga svetovna vojna. Čebelnjak, postavljen nedaleč od nemške policijske postaje, je bil med vojno kurirska javka.

Ivan je čebelarstvo na domačiji obnovil leta 1950, istega leta je postal tudi član ČD Slovenska Bistrica. Zadnje čase mu je zelo opešal vid, zato ni več mogel skrbeti za svoje ljubljenske, ki jim je na robu cvetočega vrta postavil lep čebelnjak.

Naš Ivan je v svoji čebelarski praksi preizkušal različne panjske sisteme, od kranjičev, dunajčanov, AŽ-panjev in amerikancev, kot so na tem območju poimenovali nakladne panje. Kot večina

slovenskih čebelarjev je ostal zvest AŽ-panju.

Veliko časa je namenjal izobraževanju. Redno se je udeleževal predavanj v društvu in širše v regiji. Leta 1976 je opravil izpit za čebelarkega preglednika. Uspešno je zbiral čebelarstvo literaturo in zapustil bogat arhiv zapiskov iz svoje lastne prakse.

Njegova druga velika ljubezen je bilo petje. Njegov globok, žameten bas je donel v številnih zborih in tudi v čebelarski pevski skupini. Zbral in ohranil je tudi bogato zbirko pevskega gradiva.

Vse življenje je bil skromen in veder, delaven in drugim v pomoč. Čebelaril ni iz ekonomskih razlogov, temveč za svojo dušo, svoj mir in zadovoljstvo.

Čebelarstvo društvu mu je podelilo priznanje za 30- in večletno čebelarjenje in se mu zahvalilo z odličjem Antona Janše III. stopnje. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Slovenska Bistrica

ANTON STEINBACHER 1925–2009

Slovenjebistriški čebelarji smo nepričakovano izgubili dolgoletnega člana društva in njegovega aktivista g. Antona Steinbacherja. Rodil se je 13. julija 1925 v

kmečki družini kot najstarejši med desetimi otroki. Njegov humanizem, srčna dobrotta in predanost vsemu pozitivnemu in naprednemu so gotovo izvirali iz njegovih življenjskih izkušenj. Odgovornosti v številni družini so mu privzgojile delavnost, skromnost in potrebo po sodelovanju. Kot prisilni udeleženec je doživel strahote II. svetovne vojne. Svobodo je dočakal v francoskem ujetništvu. Po vrnitvi se je zaposlil v Ipolu. Sodeloval

pri obnovi domovine, kot večkratni udarnik bil tudi odlikovan z redom dela.

S čudovito ženo Franciško sta živela skromno in zgradila lep, prijazen dom. Bila sta skrbna starša, dom je bil poln ljubezni in razumevanja. Otroke sta vzgojila v delovne, poštene in domovini predane državljane.

Čebelariti je začel leta 1960 in takoj se je vključil tudi v društvo. V neposredni bližini domačije si je postavil ličen čebelnjak za 12 10-satnih AŽ-panjev. Vse od leta 1965 do 2007 je v društvu opravljal različne dolžnosti. Dolga leta je vodil blagajno, bil podpredsednik društva, predsednik komisije za zdravstveno varstvo, poleg tega pa je tudi pomagal pri odkrivanju in zatiranju hude gnilobe. Vsa leta je bil delegat na regijski skupščini čebelarjev v Mariboru. Udeleževal se je številnih delovnih akcij v domačem društvu, v Mariboru, na Lukovici, nikoli ni izpustil Celja. Ob društvenih prireditvah je dežural, zbral oglase, dobitke za srečelov. Nikoli se ni opravičeval. Bil je preprosto z nami, med prijatelji, delaven, pri vseh priljubljen in od vseh spoštovan.

Naš Tone, kot smo ga klicali, je leta 1976 opravil tečaj za čebelarkega preglednika, tega leta je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje. Leta 2002 je prejel odličje Antona Janše II. stopnje. Leta 2003 je pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarka, ČZD Maribor pa mu je za dolgoletno uspešno organizacijsko delo v čebelarstvu podelilo priznanje Petra Močnika. Leto pozneje je prejel tudi društveno priznanje za 30- in večletno čebelarjenje. Leta 2006 je prejel odličje Antona Janše I. stopnje.

Tonetov odhod je v društvu povzročil veliko vrzel in praznino. V spominu ga bomo ohranili kot vzornega čebelarja in zvestega prijatelja.

ČD Slovenska Bistrica

TOČILA, STROJ ZA ODKRIVANJE SATOV, KOMBINIRANA POSODA ZA
ODPIRANJE SATOV IN KUHANJE VOŠČIN, ČRPALKE, POSODE ZA MED...

-PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE SATOV
-CEDILA
-KADILNIKI
-ZAŠČITNA
OPREMA
-PANJI IN
OPREMA
-OSTALI
ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI

MEŠALNIK ZA
KREMNI MED

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

UGODNO!
EMBALAŽA ZA
PAKIRANJE
MEDU IN
MEDENIH
PIJAČ.

!! NOVO !!

KOZARCI, STEKLENICE, POKROVČKI,
KARTONSKA EMBALAŽA

Revija Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Naslov spletne strani ČZS: www.czs.si

Spletna stran revije: www.czs.si/slovenskicebelar.php

Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20.

Elektronska pošta: urednik Marko Borko: marko.borko@czs.si - tajnik Anton Tomec: anton.tomec@czs.si - poslovna sekretarka Barbara Dimc: barbara.dimc@czs.si - predsednik Boštjan Noč: noch@czs.si

Tel.: tajništvo: (01) 729 61 00, faks: (01) 729 61 32, Barbara Dimc: 041 370 409, Anton Tomec: (01) 729 61 02, Boštjan Noč: 040 436 512, uredništvo: (01) 729 61 14, Marko Borko: 051 637 204.

Kontaktne podatke Javne svetovalne službe v čebelarstvu: Lidija Senič, vodja službe: 040 436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, spec. za tehnologijo: 040 436 516, vlado.augustin@czs.si, Katja Škerjanc Jurčević, spec. za ekonomiko: 040 436 513, katja.jurcevic@czs.si, Nataša Lilek, spec. za zagotavljanje varne hrane 040 436 514, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 517, tomaz.samec@czs.si, Janja Podlesnik, administrativna delavka, (01) 729 61 24, janja.podlesnik@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, dr. Janez Grad, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2009 za nečlane je 45 €, za naročnike iz tujine je 50 €. Posamezna številka stane 4 € za člane oz. 7 € za nečlane.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih glasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera Picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 6600, Tiskano: 27. 10. 2009

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

AŽ-PANJI 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI PANJ

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,75 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT 0,79 EUR /KOS
LR - STANDARD
LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI
7S - 57,40 EUR,
5S - 52,20 EUR

GRELCI ZA
MED 179 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA
AKCIJSKA CENA
298 EUR

STANDARDNI LR-PANJ
IN DVOTRETIJSKI
LR-PANJ
AKCIJSKA CENA
89,60 EUR

ŽICA ZA SATNIKE
250 g 4,5 EUR,
250 g CINK 2,2 EUR

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,75 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo po 3,12 EUR za kilogram. ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR. ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu, v zaprtih plastičnih vrečah, od 15. 11. 2009.

! SUPER AKCIJA !

SATNICE – AŽ-, LR-: 0,63 EUR

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Cenjene stranke obveščamo, da smo se 1. 3. 2008 preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Velika izbira modelov za vlivanje sveč.

V novembru vam ob nakupu
dveh ali več modelov
iz zaloge, za vsak model
podarimo 5 m takta
in držalo za takt.

Na voljo so brezplačni katalogi
za modele za sveče.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
V novembru je trgovina
ob sobotah zaprta.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 251 94 10, e-pošta: info@logar-trade.si, internet: www.logar-trade.si

Iščete praktično darilo?
Izberite med posodami za med, medico,
vino, sok, žgane pijače,
olivno olje...

Imate težave
s kristaliziranim medom?
Uporabite grelec za
segrevanje medu!

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme v vrednosti nad 42 EUR
priznamo čebelarjem z veljavno čebelarstvo izkaznico 4% popusta.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo po paketni pošti.